

Dofinansowane przez
Unię Europejską

REZULTAT PROJEKTU NR 2

CZĘŚĆ 3/5

Materiały szkoleniowe dla uczestników/uczestniczek

SZKOLENIE PT.

Kompetencje kluczowe dla osób 50+
w zakresie kompetencji cyfrowych

2021-1-PL01-KA220-ADU-000035200

**PRZYGOTOWANE PRZEZ
KONSORCJUM PROJEKTU**

(WIODĄCY AUTOR:
INERCIA DIGITAL)

WERSJA: POLSKA

PUBLIKACJA DARMOWA

Zastrzeżenie: Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Rezultat projektu nr 2

Szkolenie pt.

Kompetencje kluczowe dla osób 50+: w zakresie kompetencji cyfrowych

Część 3/5 – Materiały dla uczestników

Wersja: polska

Przygotowane przez konsorcjum projektu (wiodący autor: Inercia)

w ramach projektu 2021-1-PL01-KA220-ADU-000035200, „Kompetencje kluczowe dla osób 50+”

Projekt realizowany w ramach programu Erasmus+, od 1 lutego 2022 do 30 listopada 2023 przez konsorcjum: Deinde sp. z.o.o. (Polska), Institut Saumurois de la Communication (Francja), INERCIA DIGITAL SL (Hiszpania), Stiftelsen Mangfold i Arbeidslivet (Norwegia).

Zastrzeżenie: Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Materiały dla uczestników

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kompetencje kluczowe dla osób 50+

Kurs: Kompetencje cyfrowe

Czym jest bezpieczeństwo w Internecie?

Bezpieczeństwo w Internecie to środki, które są podejmowane w celu ochrony elementów wchodzących w skład sieci, takich jak infrastruktura i informacje, które zwykle są najbardziej narażone na ataki cyberprzestępców.

1. Aby chronić urządzenia, treści, dane osobowe i prywatność w środowiskach cyfrowych

2. Aby chronić zdrowie fizyczne i psychiczne oraz świadomość technologii cyfrowych na rzecz dobrostanu społecznego i włączenia społecznego

3. Aby być świadomym wpływu na środowisko technologii cyfrowych i ich wykorzystania

Obecna sytuacja

- W naszych codziennych zadaniach polegamy na coraz większej liczbie usług opartych na chmurze innych firm.
- W trakcie tego procesu udostępniamy więcej naszych danych osobowych (czasami nawet o tym nie wiedząc).
- Zabieramy więcej naszych urządzeń służbowych z domu do pracy (i vice versa).
- Ogólnie rzecz biorąc, podłączamy coraz więcej urządzeń do Internetu, tworząc więcej profili z różnymi programami i aplikacjami.
- Na świecie czai się więcej hakerów, zagrożeń i oszustw niż kiedykolwiek wcześniej.
- Wraz z rozwojem sztucznej inteligencji rozwijają się możliwości cyberhakerów.

Co możemy zrobić?

- Korzystaj z niezawodnego oprogramowania antywirusowego
- Jeśli to możliwe, wykonaj kopię zapasową swojej pracy wiele razy
- Szyfruj zewnętrzne dyski twarde i chroń kluczowe pliki hasłem
- Nie używaj tych samych haseł w różnych aplikacjach
- Świadomie korzystaj z mediów społecznościowych
- Nie udostępniaj swoich danych osobowych ani danych innych osób
- Usuń podejrzane e-maile
- Unikaj niebezpiecznych stron internetowych

Co możemy zrobić?

- Korzystaj z niezawodnego oprogramowania antywirusowego
- Jeśli to możliwe, wykonaj kopię zapasową swojej pracy wiele razy
- Szyfruj zewnętrzne dyski twarde i chroń kluczowe pliki hasłem
- Nie używaj tych samych haseł w różnych aplikacjach
- Świadomie korzystaj z mediów społecznościowych
- Nie udostępniaj swoich danych osobowych ani danych innych osób
- Usuń podejrzane e-maile
- Unikaj niebezpiecznych stron internetowych

Środki ochrony

1. Aby chronić urządzenia i treści cyfrowe oraz znać ryzyka i zagrożenia w środowiskach cyfrowych.

2. Aby wiedzieć o środkach bezpieczeństwa i ochrony oraz należycie uwzględnić niezawodność i prywatność.

Wyłudzenie informacji

Zadaj sobie pytanie...

- ❖ Czy witryna wygląda profesjonalnie jak inne strony internetowe, które znasz i którym ufasz, ze zwykłym logo produktu lub firmy i tekstem wolnym od błędów ortograficznych?
- ❖ Czy adres URL witryny jest zgodny z nazwą produktu lub firmy oraz informacjami, których szukasz?
- ❖ Czy na stronie są błędy ortograficzne?
- ❖ Czy e-mail lub witryna oferują coś, co wydaje się zbyt piękne, aby mogło być prawdziwe, na przykład szansę na zarobienie dużych pieniędzy?
- ❖ Czy wiadomość brzmi trochę dziwnie?
- ❖ Czy otrzymałeś podejrzany link ze swojego konta bankowego?

Silne hasła: rzeczy, które należy wziąć pod uwagę

1. Używaj innego hasła do każdego ważnego konta.
2. Użyj co najmniej ośmiu znaków. Im dłużej, tym lepiej (o ile pamiętasz!).
3. Używaj kombinacji liter (wielkich i małych), cyfr i symboli.
4. Zadbaj o to, aby hasła były łatwe do zapamiętania, aby nie trzeba było ich zapisywać, co byłoby ryzykowne.
5. Zawsze używaj silnych blokad ekranu na swoich urządzeniach. Ustaw automatyczne blokowanie urządzeń na wypadek, gdyby trafiły w niepowołane ręce.

Silne hasła: rzeczy, których należy unikać

- Nie używaj danych osobowych (imię i nazwisko, adres, adres e-mail, numer telefonu, daty urodzenia itp.) ani popularnych słów w hasle.
- Nie używaj hasła, które jest łatwe do odgadnięcia, takiego jak pseudonim, sama nazwa szkoły, ulubionej drużyny baseballowej, ciąg cyfr, takich jak „123456” lub słowo „hasło”.
- Nie udostępniaj swojego hasła nikomu poza rodzicami lub opiekunem.
- Nigdy nie zapisuj haseł w miejscu, w którym ktoś może je znaleźć.

Ćwiczenie: Silne hasła

Technologie cyfrowe ułatwiają nam komunikowanie się z przyjaciółmi, kolegami i krewnymi. Możemy się z nimi łączyć na wiele sposobów: przez e-mail, SMS-y i wiadomości błyskawiczne; w słowach, obrazach i filmach; za pomocą telefonów, tabletów i laptopów. Ale łatwiej nam też dzielić się informacjami, które hakerzy lub oszuści mogą ukraść i wykorzystać do uszkodzenia naszych urządzeń, naszych relacji i naszej reputacji.

Ochrona siebie, naszych informacji i naszych urządzeń oznacza wykonywanie prostych, inteligentnych czynności, takich jak blokowanie ekranu w telefonach. W tym ćwiczeniu stworzymy silne hasło, które pomoże nam lepiej chronić się w Internecie.

Ćwiczenie: Silne hasła

Aby utworzyć wyjątkowo bezpieczne hasło:

- ❖ *Pomyśl o zabawnym wyrażeniu, które możesz zapamiętać. Może to być tekst ulubionej piosenki, tytuł książki, powiedzonko filmowe itp.*
 - ❖ *Wybierz pierwszą literę lub kilka pierwszych liter z każdego słowa w zdaniu.*
 - ❖ *Zamień niektóre litery na symbole lub cyfry.*
 - ❖ *Niech niektóre litery będą wielkie, a inne małe.*
 - ❖ *Porównaj hasła*
 - ❖ *Głosowanie!*
 - ❖ *Dla każdej pary haseł wszyscy będziemy głosować i dyskutować, które jest silniejsze.*
- Narzędzie pomocnicze: <https://padlet.com/>

Ochrona danych osobowych i prywatności

1. Aby chronić dane osobowe i prywatność w środowiskach cyfrowych.
2. Aby zrozumieć, jak używać i udostępniać dane osobowe, jednocześnie będąc w stanie chronić siebie i innych przed szkodami.
3. Zrozumienie, że usługi cyfrowe korzystają z „Polityki prywatności”, aby informować o sposobie wykorzystywania danych osobowych.

Dane publiczne i prywatne

Publiczny	Prywatny
Dane publiczne to wszelkie dane/informacje/tekst dostępne na stronie internetowej, które nie wymagają logowania i dostęp do nich nie jest zabroniony w pliku robots.txt strony.	Wszelkiego rodzaju dane osobowe LinkedIn.com (z wyjątkiem publicznych danych ofert pracy LinkedIn)
	Prywatne profile na Facebooku, dane użytkowników i prywatne grupy
	Dane obserwujących w wielu sieciach społecznościowych
	Maile na profilach społecznościowych
	Prywatne dane na profilach w mediach społecznościowych
	E-maile z witryn, które nie wyświetlają wiadomości e-mail, ale umożliwiają skontaktowanie się z firmą za pośrednictwem formularza witryny

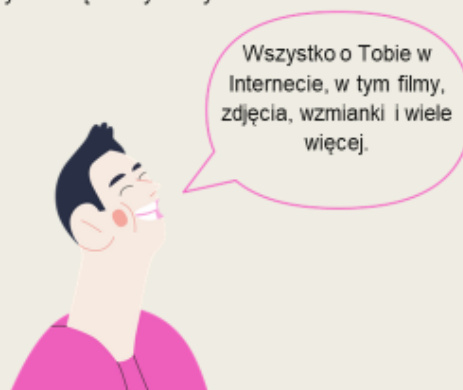

PRAWDA CZY FAŁSZ?

- ❖ Korzystając z WhatsApp, Twoje dane są chronione.
- ❖ Apple jest bardziej przejrzysty niż Android, jeśli chodzi o gromadzenie i udostępnianie danych osobowych.
- ❖ Snapchat może pobierać tymczasowe wiadomości/obrazy.
- ❖ Podczas tworzenia profilu jestem zobowiązany do podania imienia i nazwiska.
- ❖ Mogę zostać zwolniony za coś, co opublikowałem na swoim koncie na Instagramie.
- ❖ Google zbiera informacje o nas, gdy czegoś szukamy.
- ❖ Każdy ma dostęp do Twoich informacji.
- ❖ Bardzo łatwo jest zostać zhakowanym.
- ❖ Komputery mogą nas szpiegować.

Czym jest ślad cyfrowy?

Każde wyszukiwanie lub czynność, którą wykonujesz w Internecie, pozostawia jakiś ślad. Nazywa się to cyfrowym śladem.

Czym jest ślad cyfrowy?

Przykład: Wyobraź sobie, że spacerujesz po plaży i zostawiasz ślady stóp na piasku. Tak dzieje się z Twoim cyfrowym śladem. Za każdym razem, gdy korzystasz z Internetu, zostawiasz ślad. Jedyną różnicą jest to, że te ślady nie mogą zostać zmyte przez wodę.

Sposoby pozostawienia cyfrowego śladu

Cyfrowy ślad możesz zostawić aktywnie lub pasywnie:

Aktywnie

- Posty w mediach społecznościowych
- Uczestnictwo w forach internetowych lub blogach
- Akceptacja plików cookie

Pasywnie

- Korzystanie ze stron internetowych
- Zakupy internetowe
- Rzeczy/hasła wyszukiwane w Google
- Twoje polubienia w mediach społecznościowych (Instagram, Facebook)

Dlaczego cyfrowe ślady są ważne?

- Są trwałe.
- Mogą określić reputację osoby.
- Pracodawcy mogą sprawdzić cyfrowy odcisk swoich potencjalnych pracowników, zwłaszcza ich sieci społecznościowe, przed podjęciem decyzji o zatrudnieniu.
- Słowa i zdjęcia, które publikujesz w Internecie, mogą zostać źle zrozumiane.
- Treści przeznaczone dla prywatnej grupy mogą rozprzestrzeniać się w szerszym kręgu, niszcząc relacje i przyjaźnie.
- Cyberprzestępcy mogą wykorzystać Twój cyfrowy ślad.

Quiz: prawda czy fałsz?

- ❖ Twój cyfrowy ślad nie jest trwały.
- ❖ Nie możesz kontrolować wszystkiego, co jest udostępniane na Twój temat.
- ❖ Wyszukiwanie w Internecie nie pozostawia śladu.
- ❖ Ty decydujesz, kto widzi Twoje posty.
- ❖ Możesz zaszkodzić reputacji innych.
- ❖ Zła reputacja może utrudniać znalezienie pracy.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zastrzeżenie:

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kompetencje kluczowe dla osób 50+

Kurs: Kompetencje cyfrowe

Ochrona zdrowia i dobrego samopoczucia

Ważne jest, aby:

1. Móc unikać zagrożeń dla zdrowia i dobrostanu fizycznego i psychicznego podczas korzystania z technologii cyfrowych.
2. Móc chronić siebie i innych przed możliwymi zagrożeniami w środowiskach cyfrowych (np. cybernękanie).
3. Być świadomym technologii cyfrowych dla dobrostanu społecznego i integracji społecznej.

Cybernękanie (definicja)

Występuje, gdy ktoś jest nękany lub zastraszany za pośrednictwem sieci społecznościowych i innych mediów elektronicznych.

Gdzie można się z tym zetknąć...

- Wirtualne sieci społecznościowe: Facebook, Instagram, Twitter, Snapchat.
- Wiadomości tekstowe (SMS).
- Komunikatory: WhatsApp, Facebook Messenger, e-mail.

Sposoby reagowania...

- Ignorowanie wiadomości.
- Blokada chuligana.
- Korzystanie z narzędzi do raportowania.
- Robienie zrzutów ekranu z wiadomością.
- Rozmowa z kimś bliskim.
- Informowanie osób dorosłych.

Przyczyny tego zjawiska...

- Ktoś zachowuje się lub wygląda inaczej niż inni.
- Ktoś jest zły lub urażony w stosunku do innej osoby.
- Ktoś jest zazdrosny o inną osobę.
- Ktoś czuje się źle, ponieważ został zastraszony.

Obejrzyj ten film

Jak się chronić?

Doświadczanie nękających połączeń i wiadomości może być bardzo trudne emocjonalnie. Ważne jest, abyś wiedział/a, że możesz chronić się przed takimi zagrożeniami. Oto kilka wskazówek, które należy wziąć pod uwagę:

- Ogranicz informacje, które publikujesz na swoim koncie, w szczególności dane osobowe, takie jak adres, numer telefonu, nazwa obozu/miasta/lokalizacji dla przemieszczających się, nazwiska krewnych.
- Nie publikuj zdjęć swojego domu, które mogą wskazywać na jego lokalizację.
- Dowiedz się więcej o ustawieniach prywatności Twoich aplikacji społecznościowych, w tym o tym, kto może zobaczyć Twoje informacje oraz o opcjach blokowania/ukrywania treści.
- Systematycznie sprawdzaj tło swoich filmów/zdjęć przed ich opublikowaniem.
- Zgłaszaj podejrzaną lub zagrażającą konta.

(Organizacja Narodów Zjednoczonych: Cybernękanie: wskazówki dotyczące samoobrony, 2022 r.)

Ćwiczenie: Zgłaszanie online

- ❖ Kiedy nieodpowiednie treści pojawiają się w Internecie, ludzie mają możliwość podjęcia działań.
- ❖ Ważne jest, aby przyzwycząić się do korzystania z narzędzi raportowania online. Uczniowie powinni wyrobić sobie nawyk robienia zrzutów ekranu rozmów lub działań, które są szkodliwe lub podejrzaną, zanim jeszcze użyją narzędzi do blokowania i raportowania.
- ❖ Dzięki temu zaufani dorośli mogą zobaczyć, co się stało, i pomóc rozwiązać tę sytuację.
- ❖ W tym ćwiczeniu zobaczymy inną sytuację i uczestnicy muszą zdecydować, czy ją zgłoszą, czy nie. Pomogłoby im to dostrzec, że pewnych sytuacji nie należy tolerować.

Ćwiczenie: Zgłoś się online

SYTUACJE

1. Ktoś publikuje zdjęcie grupowe na koncie publicznym, a tobie nie podoba się jak na nim wyglądasz. Zgłosisz to zdjęcie czy nie? Co możesz zrobić?
2. Ktoś tworzy konto znajomego, używając jego imienia i zdjęcia. Zmienił zdjęcie w mema i narysował na nim wąsy i inne dziwne rysy twarzy, zmieniając zdjęcie w żart. Zgłosisz to konto czy nie?
3. Ktoś publikuje wiele złośliwych komentarzy na temat ucznia z Twojej szkoły, nie używając jego imienia, ale masz wrażenie, że wiesz, kto to jest. Zgłosiłbyś te komentarze czy nie?

Ćwiczenie: Zgłoś się online

4. Uczeń tworzy konto z nazwą Twojej szkoły w nazwie ekranu i publikuje zdjęcia uczniów z komentarzami, o których wszyscy słyszą. Niektóre komentarze są złośliwe dla uczniów, inne to komplementy. Czy zgłaszasz wredne komentarze, całe konto, czy jedno i drugie?
5. Oglądasz kreskówkę i nagle pojawiają się w niej dziwne treści, które zdecydowanie nie są odpowiednie dla dzieci i sprawiają, że czujesz się nieswojo. Zgłaszasz to czy nie?
6. Grasz w grę online ze znajomymi i ktoś (żaden z graczy) zaczyna z tobą rozmawiać. Nie jest złośliwy ani nic takiego, ale nie znasz go. Ignorujesz go czy zgłaszasz?

Czym jest cyberbezpieczeństwo?

Cyberbezpieczeństwo to praktyka ochrony systemów, sieci i programów przed atakami cyfrowymi. Zasadniczo te cyberataki mają na celu uzyskanie dostępu do informacji poufnych, ich modyfikację lub zniszczenie oraz wyłudzenie od użytkowników informacji lub przerwanie ciągłości biznesowej.

Kiedy surfujemy po Internecie lub korzystamy z naszych urządzeń w celu uzyskania dostępu do naszych sieci społecznościowych lub innych usług, korzystamy ze wszystkich zalet oferowanych przez technologię. Jednak nie zdając sobie z tego sprawy, możemy również narazić się na liczne zagrożenia lub sytuacje ryzyka, takie jak infekcja wirusem czy kradzież naszych kont i informacji.

Jak możemy zidentyfikować cyberzagrożenia?

Najczęstsze rodzaje zagrożeń cyberbezpieczeństwa:

- **Phishing:** jest to praktyka polegająca na wysyłaniu złośliwych wiadomości e-mail, które wyglądają jak wiadomości e-mail z renomowanych źródeł. Celem jest kradzież poufnych danych, takich jak numery kart kredytowych i dane logowania. Jest to najczęstszy rodzaj cyberataków.
- **Złośliwe oprogramowanie:** jest to termin używany do opisanego złośliwego oprogramowania, w tym oprogramowania szpiegującego, oprogramowania wymuszającego okup, wirusów i robaków. Złośliwe oprogramowanie włamuje się do sieci za pomocą luki, zwykle gdy użytkownik klika niebezpieczny link lub załącznik do wiadomości e-mail, który następnie instaluje ryzykowne oprogramowanie.
- **Spam:** Jest to wszelkiego rodzaju niechciana, nieproszona komunikacja cyfrowa, która jest wysyłana masowo. Często spam jest wysyłany za pośrednictwem poczty elektronicznej, ale może być również rozpowszechniany za pośrednictwem wiadomości tekstowych, połączeń telefonicznych lub mediów społecznościowych.

Co możemy zrobić?

Jeśli otrzymasz podejrzaną wiadomość e-mail, telefon lub wiadomość tekstową (nawet jeśli wydaje się, że pochodzi od znajomej firmy lub znajomego), wykonaj następujące czynności:

Oddychaj. Wiadomości phishingowe często wywierają na Ciebie presję lub grożą Ci szybką odpowiedzią. Jeśli wiadomość e-mail wymaga od Ciebie działania „teraz”, prawdopodobnie stanowi to zagrożenie.

Nie otwieraj żadnych linków ani załączników, których nie jesteś pewien. Skontaktuj się z nadawcą w inny sposób, np. telefonicznie, aby potwierdzić.

Przyjrzyj się swojej historii internetowej. O ile nie poprosiłeś o to, każda wiadomość z prośbą o zresetowanie hasła lub aktualizację informacji o koncie jest prawdopodobnie fałszywa.

Usuń wszystkie wiadomości, które wydają się być prawdziwe, jak wygrana w konkursie, w którym nie brałeś udziału.

Wskazówki do zastosowania w praktyce

> Wskazówka 1: Zaktualizuj swoje urządzenie

Aktualizacja oprogramowania jest jak serwisowanie samochodu. Poprawia wydajność urządzenia i zwiększa jego bezpieczeństwo.

> Wskazówka 2: Włącz uwierzytelnianie wieloskładnikowe

Uwierzytelnianie wieloskładnikowe na Twoim koncie jest tym, czym ekran bezpieczeństwa dla Twojego domu. Chroni Cię przed przestępcami, którzy próbują się włamać.

> Wskazówka 3: Przeciwcz bezpieczne hasła

Twórz długie lub złożone hasła, aby były bezpieczne. Używaj innego hasła do każdego konta. Nigdy nie udostępniaj nikomu swoich haseł!

Aktywność: Bezpieczny Profil

Jak być może wiesz, ważne jest zapewnienie bezpieczeństwa w Internecie poprzez ochronę naszych danych osobowych online. Określ, które z poniższych aspektów powinny, a które nie powinny być uwzględnione w bezpiecznym profilu:

- ❖ *Imię, pseudonim*
- ❖ *Hobby, zainteresowania bez konkretnych szczegółów, takich jak nazwa klubu*
- ❖ *Tylko zdjęcia, na których nie można zidentyfikować konkretnych szczegółów, takich jak lokalizacja, czas*
- ❖ *Polubienia, takie jak filmy lub jedzenie*
- ❖ *Pełne imię i nazwisko*
- ❖ *Imię i nazwisko przyjaciół lub rodziny*
- ❖ *Data urodzenia*
- ❖ *Zdjęcia, które pozwalają łatwo Cię zidentyfikować, np. tablica rejestracyjna samochodu*
- ❖ *Adres zamieszkania, numer telefonu*

NIEBEZPIECZNY
PROFIL?

BEZPIECZNY
PROFIL?

Ochrona środowiska

1. Aby być świadomym wpływu na środowisko technologii cyfrowych i ich wykorzystania.

Zielona informatyka

- Zawiera różne koncepcje dotyczące ograniczania wpływu technologii ICT (ang. information and communication technologies) - technik informacyjnych na środowisko.
- Propaguje ideę zrównoważonego rozwoju, a także odpowiada na pytania dotyczące społecznego i ekonomicznego wpływu ICT.
- Propagowanie idei redukcji gazów cieplarnianych emitowanych przez branżę ICT i szerzej.
- Ma na celu zminimalizowanie negatywnego wpływu oddziaływania ICT na środowisko poprzez wyznaczoną produkcję zrównoważonych środowiskowo ICT.
- Ci, którzy lobbują na rzecz zielonej informatyki, mieliby również na celu przekonanie decydentów politycznych do faworyzowania polityki zachęcającej do przejścia na technologię bardziej przyjazną dla środowiska.
- Można to osiągnąć poprzez ograniczenie użycia niebezpiecznych materiałów, optymalizację efektywności energetycznej podczas cyklu życia produktu i wymaganie, aby przestarzałe produkty ulegały biodegradacji.

Wpływ ICT (technik informacyjnych)

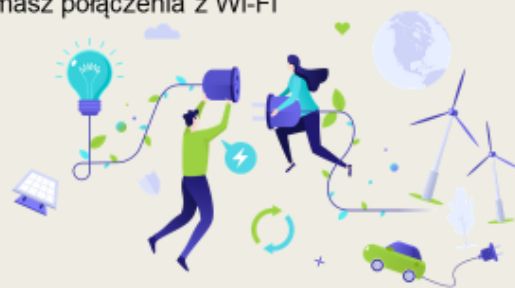
Nasze ICT wpływają na środowisko w:

- Procesach produkcji i transportu, jak również w naszych domach, ponieważ pochłaniają duże ilości energii.
- Często wymieniamy naszą technologię i nie ma możliwości skutecznego recyklingu. Sytuację pogarsza fakt, że producenci uwzględniają w swoich procesach projektowych strategię planowania starzenia się, co celowo skraca żywotność produktu, zmuszając nas do kupowania nowych urządzeń częściej, niż byśmy tego potrzebowali, co przyczynia się do zmian klimatu.
- Każdy etap cyklu życia obiektu generuje emisje dwutlenku węgla, od wydobycia pierwiastków pierwotnych aż do utylizacji.
- Szacuje się, że podczas produkcji laptopa powstaje do 270 kilogramów dwutlenku węgla.

Co możemy zrobić?

1. Ściśle ogranicz zakup nowych urządzeń
2. Napraw uszkodzony materiał
3. Kup sprzęt używany lub regenerowany
4. Zminimalizuj wykorzystanie pamięci masowej w chmurze
5. Regularnie czyść swoją skrzynkę odbiorczą
6. Nie korzystaj z poczty e-mail, gdy nie masz połączenia z Wi-Fi

Aktywność: *Dobre czy złe nawyki?*

Które z poniższych nawyków, twoim zdaniem, przyczyniają się do ochrony środowiska?

1. *Używanie bardziej energooszczędnych urządzeń.*
2. *Regularne kupowanie nowych urządzeń technologicznych.*
3. *Rzadka aktualizacja naszego smartfona.*
4. *Wyłączanie bluetooth i Wi-Fi naszego smartfona, gdy ich nie używamy, w celu wydłużenia żywotności baterii.*
5. *Pozwalanie, aby urządzenia technologiczne, takie jak smartfony czy laptopy, były podłączone, mimo że są już naładowane.*
6. *Aktywacja trybu samolotowego naszego smartfona, gdy śpimy.*

Dyskusja: Wymień jeszcze dwa nawyki cyfrowe, które uważasz za korzystne dla ochrony środowiska.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej
na ten temat...

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zastrzeżenie:

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

1. Czym jest Problem Solving?

- Rozwiązywanie problemów technicznych: identyfikacja problemów w oparciu o nowe technologie i narzędzia cyfrowe oraz wiedzę, jak je rozwiązywać;
- Identyfikacja reakcji technologicznych: dostrzeganie i rozumienie, jak korzystać z technologii i narzędzi cyfrowych zależnie od potrzeby;
- Kreatywne korzystanie z technologii: bycie kreatywnym w korzystaniu z technologii cyfrowych, aby za ich pomocą można było tworzyć wiedzę, oraz wprowadzać innowacje do procesów i produktów.
- Szukanie wiedzy: bądź w stanie stale aktualizować wiedzę i korzystać z narzędzi cyfrowych oraz poszukiwać nowych możliwości rozwoju w tym zakresie.

Techniki rozwiązywania problemów

Istnieje wiele sytuacji, w których stajemy przed problemem, na który nie ma dla nas oczywistego rozwiązania. Techniki rozwiązywania problemów zapewniają prosty i łatwy sposób na odblokowanie sytuacji. Istnieją cztery główne techniki, z których ludzie mogą korzystać, jak wyjaśniamy poniżej:

- 1. Technika scenariuszy:** wyobrażenie sobie ostatecznego celu lub scenariusza jest niezbędne do skutecznego rozwiązywania problemów. Po zidentyfikowaniu problemu powinniśmy zadać sobie pytanie, jak wyglądałby scenariusz po rozwiązaniu problemu. Możemy również zadać sobie pytanie, jak zmienia się sytuacja po wprowadzeniu ulepszeń do pożądanego wyniku. Wyobrażając sobie stan końcowy, możemy lepiej zrozumieć kolejny krok w rozwiązaniu zidentyfikowanego problemu.

Techniki rozwiązywania problemów

2. Technika pogarszania: Aby rozwiązać problem, musimy zadać sobie pytanie, w jaki sposób możemy pogorszyć sytuację zamiast ją poprawić. Istotne jest, abyśmy starali się wymienić wszystkie możliwe metody, które mogłyby pogorszyć sytuację, a nie ją poprawić. Każdą z tych metod należy opisać w taki sposób, aby było jasne, jak wdrożyć strategię, które spowodowałyby raczej niepowodzenie niż sukces naszego projektu. Pozwala to na głębsze zrozumienie problemu i przyczyn niepowodzenia proponowanych rozwiązań.

3. Technika wspinaczkowa: Przed podjęciem próby rozwiązania trudnego problemu warto przeprowadzić burzę mózgów możliwych rozwiązań, zaczynając od ostatecznego celu. Następnie rozważ poprzednie kroki, aż do osiągnięcia stanu początkowego. Po wyobrażeniu sobie każdego kroku będziemy mieć skuteczną strategię rozwiązania problemu. Aby osiągnąć cel, warto podzielić go na mniejsze cele.

Techniki rozwiązywania problemów

4. Technika zablokowanego pisarza: Ta technika sugeruje najpierw podjęcie decyzji, dokąd chcemy dojść: rozwiązania problemu lub efektu końcowego. Następnie identyfikacji różnych etapów lub rozdziałów potrzebnych do osiągnięcia tego celu. Na koniec sugeruje podział etapów na mniejsze, aż do uzyskania serii łatwych do wykonania mikrokroków. W ten sposób małymi krokami zbliżamy się do końcowego wyniku.

W obliczu złożonych sytuacji ludzie mają tendencję do utknięcia w martwym punkcie i obracania się wokół problemu w tysiącach bezowocnych kręgów. Różne techniki rozwiązywania problemów pozwalają nam przyjąć inną perspektywę, aby wyraźnie zobaczyć coś z szerszej perspektywy i wyjść z impasu, w którym się znaleźliśmy.

2. Rozwiązywanie problemów technicznych

To jest istotne...

- Wiedza jak identyfikować problemy techniczne i być w stanie je rozwiązać za pomocą instrukcji lub dostępnych informacji technicznych.
- Zaczynamy od podstawowych problemów operacyjnych, aby przejść do najbardziej złożonych, ale obejmuje to również umiejętność proszenia o pomoc oraz znajomość elementów komputera i urządzeń.
- Podstawowa wiedza o komputerze i jego konserwacji, aby być kompetentnym cyfrowo.

Dlaczego jest to ważne?

- Problemy techniczne mogą pojawić się w dowolnym momencie i z różnych powodów, nawet podczas pracy z najnowszymi technologiami i urządzeniami. Ważne jest posiadanie podstawowych umiejętności rozwiązywania problemów, aby nie być ciągle zależnym od pomocy z zewnątrz i móc jak najszybciej ponownie korzystać z aplikacji cyfrowych.
- Przykład: Podczas pracy z komputerem ekran nagle się zawiesza, a urządzenie przestaje reagować na wprowadzanie danych. Komputer nie uruchamia się po włączeniu. Nie można otworzyć ani zamknąć programu na smartfonie, tablecie lub komputerze. We wszystkich tych przypadkach osoby posiadające kompetencje cyfrowe mogą ocenić możliwe przyczyny, ponieważ mają podstawową wiedzę na temat procesów zachodzących w tle. Wiedzą również, jak radzić sobie z problemami technicznymi i potrafią stosować różne strategie rozwiązywania problemów oraz systematycznie identyfikować przyczynę problemu, aby ostatecznie go rozwiązać.

Co zrobić, na wypadek wirusa cyfrowego

KROKI

1. Po pierwsze, jeśli nie masz jeszcze programu antywirusowego, zainstaluj go. Upewnij się, że masz zainstalowany tylko jeden program antywirusowy, ponieważ posiadanie więcej niż jednego może spowodować poważne problemy. Przykłady oprogramowania antywirusowego to Bitdefender i Norton.
2. Po sprawdzeniu, że program antywirusowy jest uruchomiony, rozpocznij skanowanie. Jeśli nie masz pewności jak to zrobić, przejrzyj dokumentację swojego programu antywirusowego, którą zwykle można znaleźć w witrynie programisty. Niektóre programy oferują kilka rodzajów skanowania i możesz chcieć uruchomić najdokładniejszy typ, zwykle nazywany pełnym skanowaniem systemu. Może to potrwać kilka godzin. Zazwyczaj podczas skanowania nie trzeba pozostawać przy komputerze.

Co zrobić, jeśli masz wirusa

3. W trakcie skanowania lub po jego zakończeniu program antywirusowy powiadomi Cię o wykrytych zagrożeniach i zaleci różne działania. Zwykle zalecana akcja dla każdego zagrożenia jest najlepszym wyborem. Jeśli program antywirusowy nie jest w stanie usunąć żadnego zagrożenia, nie ignoruj go. Zbadaj, jak postępować za pomocą wyszukiwania w Internecie lub kontaktując się ze specjalistą. Zespół wsparcia programu antywirusowego często może ci pomóc w takich sytuacjach.
4. Twój program antywirusowy może zawierać program chroniący przed złośliwym oprogramowaniem. Jeśli tak nie jest, możesz zainstalować taki program i uruchomić skanowanie. Może to pomóc w znalezieniu złośliwego oprogramowania, które mógł przeoczyć Twój program antywirusowy. Programy antywirusowe i chroniące przed złośliwym oprogramowaniem skanują w poszukiwaniu nieco innych rzeczy, ale działają podobnie, więc możesz wykonać te same czynności podczas tego poradnika.

Co zrobić na wypadek wirusa komputerowego

5. Jeśli nie możesz usunąć wirusa, może być konieczne wyczyszczenie dysku twardego i ponowna instalacja systemu operacyjnego i programów. W tym momencie możesz rozważyć zatrudnienie specjalisty lub możesz zrobić to samodzielnie. Jeśli wykonasz pełne ponowne formatowanie dysków twardych, prawie na pewno wyeliminujesz nawet najbardziej szkodliwe wirusy, ale wszystkie dane na dyskach zostaną utracone. Jest to jeden z wielu powodów, dla których ważne jest regularne tworzenie kopii zapasowych danych, zanim na komputerze wystąpią jakiegokolwiek poważne problemy.

Aktywność: Rozwiąż problem

Kiedy następuje awaria techniczna naszego komputera czasami nie pojawia się żaden komunikat o błędzie, który dałby nam wskazówkę, na czym dokładnie polega awaria. Połącz najczęstsze błędy z ich możliwymi rozwiązaniami:

PROBLEM TECHNICZNY	MOŻLIWE ROZWIĄZANIE
a) Nie słychać dźwięku	<ol style="list-style-type: none">1. Sprawdź, czy monitor jest podłączony do sieci, a komputer jest włączony.2. Naciśnij przycisk zasilania lub uśpienia.3. Sprawdź, czy kabel połączeniowy monitora nie jest uszkodzony. Sprawdź głośność komputera.
b) Brak obrazu lub czarny ekran	<ol style="list-style-type: none">1. Sprawdź, czy głośnik jest włączony i podłączony.2. Jeśli masz podłączone słuchawki, odłącz je.3. Zrestartuj komputer.4. Spróbuj podłączyć głośniki do innego urządzenia (telefonu komórkowego, komputera itp.), aby wykluczyć, że usterka leży po stronie komputera.

PROBLEM TECHNICZNY	MOŻLIWE ROZWIĄZANIE
c) Mysz, klawiatura lub inny kontroler nie odpowiada	<ol style="list-style-type: none">1. Kliknij pulpit prawym przyciskiem myszy i wybierz ustawienia wyświetlania.2. Rozwiń opcje rozdzielczości ekranu i wybierz zalecaną opcję.
d) Obrazy są za duże, za małe lub niewyraźne	<ol style="list-style-type: none">1. Sprawdź, czy urządzenie jest podłączone do komputera2. Jeśli jest bezprzewodowe, sprawdź, czy jest włączone i czy ma baterię.3. Sprawdź w informacjach producenta, czy jest ono zgodne z Twoim komputerem i systemem operacyjnym.4. Wyłącz komputer, podłącz i odłącz kontroler(y) i włącz go ponownie.5. Sprawdź możliwe aktualizacje za pomocą aktualizacji systemu Windows

DYSKUSJA: Jakie są najczęściej spotykane błędy? Jakie środki zastosowałeś, aby rozwiązać te problemy? Czy pomogły?

3. Identyfikacja potrzeb i odpowiedzi technologicznych

To jest istotne...

- Aby oceniać potrzeby i identyfikować, oceniać, wybierać i wykorzystywać narzędzia cyfrowe oraz możliwe odpowiedzi technologiczne do ich rozwiązania.
- Aby dostosować środowiska cyfrowe do osobistych potrzeb (np. dostępności).

Dlaczego to jest ważne?

- > Z wielu usług można dziś korzystać cyfrowo, niektóre z nich są oferowane wyłącznie cyfrowo. Niesie to za sobą korzyści, zwłaszcza że procesy są często skracane i/lub upraszczane. Oznacza to jednak również, że tylko osoby posiadające odpowiednie kompetencje cyfrowe w życiu codziennym mogą korzystać z tych zalet lub korzystać z określonych usług.
- > *Przykład: Większość ludzi ma konto bankowe, musi nim zarządzać i przeprowadzać transakcje bankowe. Jednak oddział banku nie zawsze jest łatwo dostępny i otwarty, wtedy kiedy masz czas. Osoby z podstawowymi kompetencjami cyfrowymi w życiu codziennym wiedzą, że bankowość online jest możliwa niezależnie od czasu i miejsca. Znają możliwości dostępu do cyfrowego środowiska bankowego (np. podpis cyfrowy) i potrafią je zastosować. Osoby z wyższymi kompetencjami cyfrowymi w życiu codziennym mogą organizować procesy w przestrzeni wirtualnej w sposób najlepiej odpowiadający ich osobistym potrzebom (np. podjąć przemyślaną decyzję, w jaki sposób chcą otrzymać numer transakcji lub cyfrowo komunikować się z doradcami i konsultantami bankowymi).*

Czym jest rozwiązywanie problemów?

Rozwiązywanie problemów to proces identyfikowania, planowania i zastosowania rozwiązania problemu, błędu lub usterki w oprogramowaniu lub systemie komputerowym. Umożliwia naprawę i przywrócenie komputera lub oprogramowania, gdy ulegnie awarii, przestanie odpowiadać lub będzie działać w nieprawidłowy sposób. Celem rozwiązywania problemów jest ustalenie, dlaczego coś nie działa zgodnie z oczekiwaniami i wyjaśnienie, jak rozwiązać problem.

Czym jest rozwiązywanie problemów?

- Co zrobić, jeśli ekran jest pusty lub nie można zamknąć aplikacji?
- Gdy masz problem z komputerem, nie martw się!
- Istnieje wiele podstawowych technik, których można użyć do rozwiązania takich problemów.
- Pokażemy Ci kilka prostych rzeczy do wypróbowania, a także sposoby rozwiązywania typowych problemów, które możesz napotkać.

PORADY

1. Zapisz swoje kroki: po rozpoczęciu rozwiązywania problemów możesz zapisać każdy wykonany krok.
2. Notuj komunikaty o błędach: Jeśli komputer wyświetla komunikat o błędzie, pamiętaj o zapisaniu jak największej ilości informacji. Możesz później użyć tych informacji, aby dowiedzieć się, czy inne osoby mają ten sam błąd.
3. Zawsze sprawdzaj kable: jeśli masz problemy z określonym sprzętem komputerowym, takim jak monitor lub klawiatura, pierwszym prostym krokiem jest sprawdzenie wszystkich powiązanych kabli, aby upewnić się, że są prawidłowo podłączone.
4. Zrestartuj komputer

PORADY

3. Jeśli komputer nie uruchamia się, zacznij od sprawdzenia przewodu zasilającego, aby upewnić się, że jest prawidłowo podłączony do tylnej części obudowy komputera i do gniazdka elektrycznego.
4. Jeśli jest podłączony do gniazdka, upewnij się, że jest sprawne. Aby sprawdzić gniazdko, możesz podłączyć inne urządzenie elektryczne, na przykład lampę.
5. Jeśli komputer jest podłączony do listwy przeciwprzepięciowej, sprawdź, czy jest włączona. Może być konieczne zresetowanie zabezpieczenia przeciwprzepięciowego poprzez wyłączenie go i ponowne włączenie. Możesz także podłączyć lampę lub inne urządzenie do listwy przeciwprzepięciowej, aby sprawdzić, czy działa prawidłowo.

Wyczyść pamięć podręczną przeglądarki

- Pamięć podręczna przeglądarki może przyspieszyć przeglądanie stron internetowych, ale w niektórych sytuacjach może również powodować nowe problemy. Zawartość w pamięci podręcznej może również uniemożliwiać prawidłowe ładowanie niektórych części strony internetowej.
- Jeśli masz problem z załadowaniem strony internetowej, warto spróbować usunąć lub wyczyścić pamięć podręczną przeglądarki. W ten sposób przeglądarka może ponownie załadować stronę ze wszystkimi najnowszymi informacjami.

4. Twórcze wykorzystanie technologii cyfrowych

To jest istotne...

- Wykorzystywanie narzędzi i technologii cyfrowych do tworzenia wiedzy oraz wprowadzania innowacji w procesach i produktach.
- Angażowanie się indywidualnie i zbiorowo w przetwarzanie poznawcze w celu zrozumienia i rozwiązania problemów koncepcyjnych i sytuacji problemowych w środowiskach cyfrowych.

Dlaczego jest to ważne?

- Informacja i wiedza to fundamentalne elementy interakcji społecznych – zwłaszcza w dobie Internetu i nieustannej dostępności wiedzy. Twórcze wykorzystanie technologii cyfrowych wymaga przede wszystkim wspólnego rozwijania tej wiedzy, aby w innowacyjny sposób projektować przyszłość.
- *Przykład: jeśli dzielisz się poglądami na dany temat na forum z innymi osobami, z jednej strony dzięki wymianie może powstać nowa wiedza. Z drugiej strony forum może pełnić rolę platformy informacyjnej i bazy danych. Często pozwala też na wspólne rozwiązywanie problemów, np. gdy zwrócisz się do społeczności forum z konkretnym pytaniem. Środowisko cyfrowe staje się w ten sposób przestrzenią indywidualnego i wspólnego uczenia się i rozwoju.*

Robotyka

- Robot to maszyna mechatroniczna (mechaniczna, elektroniczna i cyfrowa) przeznaczona do automatycznego wykonywania złożonych zadań.
- Program: seria instrukcji przekazywanych komputerowi w celu wykonania zadania lub serii zadań.
- Robotyka: to zbiór technik i badań prowadzących do koncepcji, projektowania i obsługi automatycznych maszyn lub robotów.

Robotyka

Trzy prawa robotyki zostały wprowadzone w 1942 roku przez pisarzy science fiction Isaaca Asimova i Johna W. Campbella. Te prawa to:

1. Robot nie może skrzywdzić człowieka ani przez zaniechanie działania dopuścić do wyrządzenia krzywdy człowiekowi.
2. Robot musi wykonywać polecenia wydawane mu przez istoty ludzkie, z wyjątkiem sytuacji, gdy takie polecenia byłyby sprzeczne z Pierwszym Prawem.
3. Robot musi chronić swoją egzystencję, o ile taka ochrona nie jest sprzeczna z Pierwszym lub Drugim Prawem.

5. Identyfikacja luk w kompetencjach cyfrowych

To jest istotne...

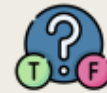
- Aby zrozumieć, gdzie należy poprawić lub zaktualizować własne kompetencje cyfrowe.
- Aby móc wspierać innych w rozwoju ich kompetencji cyfrowych.
- Szukanie możliwości samorozwoju.
- Aby być na bieżąco z ewolucją cyfrową.

Dlaczego jest to ważne?

- Cyfryzacja wiąże się z dynamicznym rozwojem. Powoduje to ciągłą potrzebę uczenia się, aby móc odpowiednio radzić sobie z różnymi zadaniami cyfrowymi, zarówno w pracy, jak i w życiu codziennym. Uczenie się przez całe życie jest szczególnie ważne w kontekście cyfryzacji.
- *Przykład: gdy w życiu codziennym lub w pracy masz do czynienia z zadaniem cyfrowym, z którym nie możesz odpowiednio sobie poradzić przy obecnym poziomie kompetencji, możesz rozpoznać, czy konieczne jest dalsze rozwijanie Twoich kompetencji cyfrowych. Umiejętności tej kompetencji częściowej pozwalają określić, które kompetencje wymagają aktualizacji lub dalszego rozwijania własnych kompetencji. Z drugiej strony możesz samodzielnie wyszukiwać i korzystać z instrukcji, szkoleń lub innych ofert nauki, aby rozwijać swoje kompetencje.*

Aktywność: prawda czy fałsz?

1. Jednym z głównych celów rozwiązywania problemów jest identyfikacja problemów w oparciu o nowe technologie i narzędzia cyfrowe oraz wiedzę, jak te problemy rozwiązać.
2. Osoba o niskich kompetencjach cyfrowych może zarządzać operacjami wirtualnymi, takimi jak transakcje bankowe online.
3. Rozwiązywanie problemów to proces identyfikowania, planowania i rozwiązywania problemu, błędu lub usterki w oprogramowaniu lub systemie komputerowym.
4. Robot to maszyna mechatroniczna (mechaniczna, elektroniczna i cyfrowa) przeznaczona do automatycznego wykonywania złożonych zadań.
5. Aby wspierać rozwój umiejętności cyfrowych ludzi, nie jest konieczne identyfikowanie luk w ich kompetencjach cyfrowych.

Zastrzeżenie:

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Umiejętność korzystania z informacji i danych (na czym się opiera?)

- Określaniu potrzeb informacyjnych, lokalizowaniu i uzyskiwaniu cyfrowych danych, informacji i treści.
- Ocenie trafności źródeł i ich zawartości.
- Przechowywaniu, zarządzaniu i organizacji danych, informacji i treści cyfrowych.

Co jeszcze?

Umiejętność korzystania z technologii cyfrowych to nie tylko umiejętność korzystania z narzędzi cyfrowych. Chodzi również o:

- Świadome korzystanie z cyfrowych narzędzi, informacji i treści.
- Umiejętność rozróżnienia, co jest jakościowe, a co nie.
- Wiedzę jak skutecznie i efektywnie wyszukiwać.

Co jeszcze?

Umiejętność korzystania z technologii cyfrowych to nie tylko korzystanie z narzędzi. Chodzi również o:

- Wybór tego, co istotne, z wiarygodnych źródeł w oparciu o realizowany cel (akademicki, dziennikarski, biznesowy...).
- Klasyfikację, zapis i zarządzanie informacjami dla przyszłych zastosowań.

Kompetencje

- Przeglądanie, wyszukiwanie i filtrowanie danych, informacji i treści cyfrowych.
- Ocena danych, informacji i treści cyfrowych.
- Zarządzanie danymi, informacjami i treściami cyfrowymi.

1. Przeglądanie, wyszukiwanie i filtrowanie danych, informacji i treści cyfrowych (do czego to służy?)

- Aby sformułować potrzeby informacyjne,
- Aby wyszukiwać dane, informacje i treści w środowiskach cyfrowych,
- Aby uzyskać do nich dostęp i nawigować między nimi,
- Aby tworzyć i aktualizować osobiste strategie wyszukiwania.

Przykłady

- Umiejętność formatowania i zapisu obrazu w najbardziej odpowiednim formacie (na przykład JPG, PNG lub raw).
- Znajomość zalet i wad przechowywania danych w chmurze, na dysku twardym lub urządzeniu przenośnym.
- Wiedza, jak przechowywać zdjęcia, filmy i dokumenty w chmurze.
- Umiejętność przechowywania treści w taki sposób, aby było łatwo je znaleźć ponownie.
- Znajomość zalet i wad wielu różnych typów plików.

Aktywność: Wyszukiwarki

CZĘŚĆ 1

- Każdy uczestnik lub grupa wpisze w Google „wyszukiwarka”, aby sprawdzić ile rodzajów wyszukiwarek istnieje.

CZĘŚĆ 2

- Wyszukiwanie w trzech lub czterech różnych wyszukiwarkach, takich jak Google, Yahoo i Duckduckgo. Wykonajcie to samo wyszukiwanie w różnych wyszukiwarkach.
- Używajcie prostych terminów, takich jak „smartfon” czy „stół”.
- Opiszcie różne części wyszukiwarki: pasek wyszukiwania, obrazy, wiadomości itp. Zwróćcie uwagę na reklamy (linki sponsorowane) na stronie głównej lub na stronach wyników.

Aktywność: Wyszukiwarki

CZĘŚĆ 3

Napisz na tablicy tabelę zawierającą wyszukiwarki omówione w poprzedniej sekcji. Uczestnicy będą musieli znaleźć odpowiednie informacje dla każdej wyszukiwarki:

- Firma, która jest jej właścicielem
- Rok jej powstania
- Jej kraj pochodzenia
- Jej model ekonomiczny
- Czy praktykuje zbieranie danych użytkownika?
- Czy ma program społeczny lub środowiskowy?
- Czy świadczy inne usługi (poczta, muzyka itp.)

Uczestnicy będą mieli 30 minut na sporządzenie własnej tabeli w gazecie i uzupełnienie znalezionych informacji. Teraz utwórz grupy po 2 lub 3 osoby. Niech uczestnicy porównają swoje odpowiedzi, następnie poświęć kolejne 10 minut na uzupełnienie tego, czego nie znaleźli.

2. Ocena danych, informacji i treści cyfrowych (do czego służy?)

- Aby analizować, porównywać i krytycznie oceniać wiarygodność i rzetelność źródeł danych, informacji i treści cyfrowych.

Przykłady

- Badanie złożonych tematów, wyszukiwanie faktów, materiałów do nauki lub ekspertów, korzystając z odpowiednich wyszukiwarek.
- Korzystanie z filtrów w celu sortowania wyników wyszukiwania według daty, autora, multimediów lub formatu pliku.
- Zastanowienie czy treść znaleziona w sieci jest prawdą.
- Umiejętność rozpoznania czy nadawca wiadomości lub e-maila podaje się za kogoś innego niż jest.
- Zawsze bardzo dokładnie rozważ, w jaki sposób informacje, takie jak zainteresowania osobiste, zdjęcie profilowe, mogą wpłynąć na przyszłą karierę.

Aktywność: Źródła

CZĘŚĆ 1

Dyskusja grupowa

- Jak myślisz, czym jest źródło informacji? Przedyskutuj ze swoją grupą.

Źródła

- Źródło jest dostawcą informacji, posłańcem. Znać źródło i ufać mu, to wiedzieć, że zawarte w nim informacje są prawdziwe, istotne i przydatne.
- Musimy dowiedzieć się: czy jest godne zaufania, rzetelne, niepewne lub wątpliwe?

Rodzaje źródeł

- Źródła dokumentalne: książki, filmy, gazety, broszury itp.
Zasadniczo: każdy rodzaj dokumentu fizycznego lub cyfrowego.
- Źródła ustne: dyskusje, rozmowy, wywiady. Zasadniczo: wszystko, co dana osoba może odnosić do ciebie bezpośrednio.
- Źródła instytucjonalne: źródła, które mają władzę publiczną, na przykład rząd (ministerialne, administracyjne itp.). Są to ustrukturyzowane, zorganizowane i rozpowszechniane oficjalne wiadomości.
- Źródła pośrednie: źródła organizacyjne posiadające legitymację społeczną: stowarzyszenia, organizacje zawodowe, partie polityczne, syndykaty itp.
- Źródła osobiste: to są twoje źródła. To Ty decydujesz, czy są one zgodne z prawem, czy nie. Ty decydujesz, czy autorowi lub informacjom można zaufać, czy nie.

Aktywność: Źródła

CZĘŚĆ 2

Poziomy źródeł

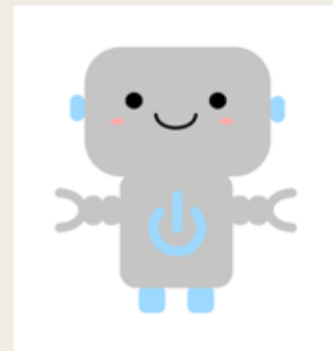
- Używając karteczek samoprzylepnych, napisz różne rodzaje źródeł, o których myślisz. Gdy będziesz mieć 5 lub 6 przykładów, umieść je w różnych kategoriach, które pojawią się na ścianie.
- W grupach przedyskutujcie, czy różne przykłady mogą być wiarygodne, czy nie.

3. Zarządzanie danymi, informacjami i treściami cyfrowymi (do czego to służy?)

- Aby organizować, przechowywać i pobierać dane, informacje i treści w środowiskach cyfrowych.
- Aby przetwarzać je w ustrukturyzowanym środowisku.

Przykłady

- Wiedza, gdzie znajdują się pliki pobrane w Internecie lub utworzone dokumenty.
- Klasyfikacja informacji, aby móc na przykład odzyskać zdjęcie/obrazek, który Ci się podoba, lub gazetkę szkolną.
- Przechowywanie wszystkiego na urządzeniu.
- Tworzenie kopii zapasowych zdjęć, dokumentów.
- Korzystanie z Dropbox, Dysku Google lub innego rozwiązania chmurowego.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zastrzeżenie:

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kompetencje kluczowe dla osób 50+

Kurs: Kompetencje cyfrowe

4. Fake news

Falszywe wiadomości (fake news) to rodzaj mistyfikacji, na którą składają się pseudodziennikarskie treści rozpowszechniane za pośrednictwem portali informacyjnych, prasy drukowanej, radia, telewizji i sieci społecznościowych, których celem jest dezinformacja.

Są opracowywane i wydawane z celowym zamiarem oszukania, **wprowadzenia w błąd, manipulowania osobistymi decyzjami, zdyskredytowania lub wywyższenia** instytucji, podmiotu lub osoby bądź uzyskania korzyści ekonomicznych lub politycznych. Przedstawiając nieprawdziwe fakty tak, jakby były prawdziwe. Są postrzegane jako **zagrożenie** dla wiarygodności poważnych mediów i profesjonalnych dziennikarzy, a także wyzwanie dla odbiorców.

Postprawda

Fake news i postprawda idą w parze, ta koncepcja odnosi się do wszystkich informacji, które nie są oparte na obiektywnych faktach, ale raczej **odwołują się do emocji, przekonań lub pragnień opinii publicznej.**

Co ciekawe, dyrektor Królewskiej Akademii Hiszpańskiej, Darío Villanueva, skomentował, że **to pojęcie zostanie włączone do słownika**, ponieważ mamy do czynienia z panoramą wielkich zmian w informacji.

*„Kłamstwo powtórzone tysiąc razy staje się prawdą”
Göbbels.*

Rodzaje złych informacji

Istnieją różne rodzaje dezinformacji, z którymi spotykamy się codziennie w Internecie i **ważne jest, aby wiedzieć, jak je rozróżnić.**

treści oszustów	Nie ma na celu nikogo skrzywdzić.
falszywe połączenie	Kiedy podszywają się pod prawdziwe źródła.
zmanipulowana treść	Nowe treści, które są w większości fałszywe, mające na celu wprowadzanie w błąd.
satyra lub parodia	Oryginalne treści są rozpowszechniane w fałszywym kontekście.
spreparowana zawartość	Nagłówki, obrazy lub podpisy nie potwierdzają treści.
falszywy kontekst	Informacje lub obrazy są manipulowane w celu oszukania.
wprowadzająca w błąd treść	Oszukańcze wykorzystanie informacji w celu oskarżenia kogoś lub czegoś.

Rodzaje złych informacji

Istnieją różne rodzaje dezinformacji, z którymi spotykamy się codziennie w Internecie i **ważne jest, aby wiedzieć, jak je rozróżnić.**

treści oszustów	Nie ma na celu nikogo skrzywdzić.
falszywe połączenie	Kiedy podszywają się pod prawdziwe źródła.
zmanipulowana treść	Nowe treści, które są w większości fałszywe, mające na celu wprowadzanie w błąd.
satyra lub parodia	Oryginalne treści są rozpowszechniane w fałszywym kontekście.
spreparowana zawartość	Nagłówki, obrazy lub podpisy nie potwierdzają treści.
falszywy kontekst	Informacje lub obrazy są manipulowane w celu oszukania.
wprowadzająca w błąd treść	Oszukańcze wykorzystanie informacji w celu oskarżenia kogoś lub czegoś.

Naucz się zaprzeczać Fake Newsom

Kiedy już zidentyfikujemy fake newsy, musimy nauczyć się skutecznie im zaprzeczać i nie popadać w działania, które stawiają nas w tym samym miejscu, co ich twórcę.

- Nie szkodzić. Przed zdyskredytowaniem musisz upewnić się, że jest to naprawdę fake news.
- Korzystając ze spersonalizowanego wyszukiwania w naszej przeglądarce internetowej, Google daje możliwość dostosowania naszego wyszukiwania w celu pokazania naszych najbardziej wiarygodnych źródeł.
- Sprawdzamy obraz, przeciągając go do górnej zakładki, aby zobaczyć, skąd pochodzi i czy pasuje do wiadomości.
- Wskazane jest, aby stworzyć ludzką wyszukiwarkę składającą się z osób, które mogą sprawdzać wiadomości i rozpowszechniać prawdę.
- Nie oczekuj, że dotrze to do wszystkich, ponieważ rozpowszechnianie fałszywych wiadomości to prawdziwy biznes, więc będzie to nierówna wojna.

Błędne przekonania, które mogą wprowadzać w błąd

Błędne przekonanie rozumiane jest jako **argument, który wydaje się ważny, ale nim nie jest**. Takie przekonania mogą pojawić się celowo, aby spróbować kogoś oszukać, lub poprzez niedopatrzenie. Możemy znaleźć takie przekonanie, ale dojść do poprawnego wniosku, czyli sposób przedstawienia takiego argumentu jest błędny.

Fałsz, który może prowadzić do błędów

ARGUMENT „AD HOMINEM”	Zakładamy, że wiadomość jest prawdziwa, ponieważ jest wypowiedziana lub broniona przez pewną osobę, która stanowi autorytet lub posiada wysoki status. Przykład: Czy Pablo to powiedział? Więc to musi być prawda, jako dziecko był najlepszy w klasie.
FALSZYWA DYCHOTOMIA	Argument ten próbuje przedstawić tylko dwie opcje jako jedyne możliwe, podczas gdy mogłoby się pojawić znacznie więcej. Przykład: Juan nie poszedł na dzisiejszy egzamin. Jest chory lub boi się porażki.
NIEPOWTARZALNY BŁĄD	Argument ten próbuje wykorzystać osobiste doświadczenie lub odosobniony przypadek, co jest niewystarczające w stosunku do argumentu naukowego. Przykład: Palenie nie jest takie złe, moja babcia paliła całe życie i ma 93 lata.
BŁĄD ODWOŁANIA DO TRADYCJI	Argument ten próbuje się uzasadnić, opierając na fakcie, że jest zgodny ze zwyczajami społeczeństwa lub jego normami. Przykład: Musisz bronić walk byków, towarzyszyły ci przez całe życie.
UNIKANIE CIEŻARÓW DOWODÓW	Chodzi o zakładanie, że coś jest fałszywe lub prawdziwe, bez podawania jakichkolwiek argumentów na poparcie tego, odmowa słuchania innych informacji. Przykład: Nie obchodzi mnie, co mi powiesz, Covid-19 to rządowy plan kontrolowania nas.

Aktywność: Sherlock Holmes

- Będziemy pracować w grupach.
- Każda grupa będzie szukać artykułów, które mogą dotyczyć różnych tematów (środowiskowych, politycznych itp.).
- Każda grupa wybierze swoje artykuły i zweryfikuje informacje o nich.
- Następnie każda grupa przedstawi, które artykuły nie są zgodne z prawdą.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zastrzeżenie:

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kompetencje kluczowe dla osób 50+

Kurs: Kompetencje cyfrowe

1. Czym jest tworzenie treści cyfrowych?

Koncentruje się na...

- > Tworzeniu i edycji treści cyfrowych.
- > Ulepszaniu i integracji informacji i treści z istniejącym zasobem wiedzy przy jednoczesnym zrozumieniu, w jaki sposób należy stosować prawa autorskie i licencje.
- > Umiejętności udzielania zrozumiałych instrukcji dla systemu komputerowego.

Tworzenie treści cyfrowych

Tworzenie treści cyfrowych...

jest ważną częścią każdej cyfrowej strategii marketingowej.

Każda część treści tworzonej przez Ciebie, w tym:

- Biuletyny
- Posty na blogu
- Prezentacje

muszą być starannie zaprojektowane, aby kierować marką osobistą, maksymalizować linki organiczne/naturalne i zwiększać liczbę konwersji.

Rodzaje treści

★ Treść pisemna: blogi, artykuły SEO, oficjalne dokumenty, eBooki, e-maile, posty w mediach społecznościowych.

★ Obrazy: infografiki, GIF-y.

★ Audio: podcasty, audiobooki.

★ Wideo: animacje, webinaria, gadające głowy.

Rodzaje formatu

- ★ Infografiki: najlepsze do wizualizacji procesów lub wyświetlania statystyk, infografiki to wartościowe treści na początku ścieżki, które zapewniają czytelnikom szybkie i przydatne informacje.
- ★ Blogowanie: Blogi i artykuły często stanowią serce kampanii content marketingowych, ponieważ są wystarczająco małe, aby czytelnicy mogli się z nimi zapoznać podczas jednej interakcji, a jednocześnie zapewniają czas i miejsce, aby zagłębić się w określony temat.
- ★ Podcasty: formaty audio, takie jak podcasty, umożliwiają markom nadanie osobistego charakteru ich obecności w sieci. Ponadto świetnie nadają się do przywrócenia znaczenia treści pisanej.
- ★ Wideo: animacje, wywiady i inne treści wideo są bardzo angażujące zarówno dla klientów B2C, jak i B2B.

Rodzaje formatu

- ★ Case studies (kejsy, nauka na przykładach): dostarczając zewnętrznych dowodów na wartość Twojej marki, case studies dostarczają interesantom przydatnych informacji.
- ★ Webinaria: Ten rodzaj treści wizualnych zapewnia odbiorcom szczegółowe informacje na jeden temat, dając jednocześnie widzom możliwość zadawania pytań i bezpośredniej interakcji z Tobą.
- ★ Białe książki (raporty): Inna forma treści pisanych, białe książki zazwyczaj wymagają więcej badań niż przeciętny artykuł na blogu.

Tworzenie treści cyfrowych

1. Określ cel
2. Twórz przydatne, wysokiej jakości treści
3. Promuj treści w mediach społecznościowych
4. Korzystaj ze zdjęć i multimediiów
5. Śledź i analizuj zawartość

Aktywność: Chmura słów

1. Uczestnicy otrzymają link „uczestnictwa” z platformy internetowej **Mentimeter**, do którego muszą uzyskać dostęp za pośrednictwem swojego urządzenia mobilnego lub komputera.
2. Za pośrednictwem tego łącza każdy uczestnik będzie mógł wprowadzić trzy słowa, aby wspólnie zbudować chmurę słów. Tak więc każdy uczestnik musi wprowadzić **trzy rodzaje treści cyfrowych**, których się nauczył, i kliknąć „prześlij”.
3. Po wprowadzeniu słów chmura zostanie ukończona. Przedyskutujcie wspólnie, jakie rodzaje treści cyfrowych wybraлиście i czy są one właściwe, czy nie.

2. Opracowywanie treści cyfrowych

To jest istotne...

- Aby tworzyć i edytować treści cyfrowe w różnych formatach
- Aby wyrazić siebie za pomocą środków cyfrowych

Dlaczego jest to istotne?

Cyfryzacja doprowadziła do zmniejszenia korzystania z mediów analogowych zarówno w kontekście prywatnym, jak i zawodowym. Większość ludzi rzadziej pisze listy niż np. wysyła zdjęcie przez komunikator. Tylko treści cyfrowe mogą być udostępniane i rozpowszechniane przez Internet. Ponadto takie treści są bardziej „trwałe” niż treści analogowe. Cyfrowy tekst istnieje bez ograniczeń czasowych, podczas gdy np. tekst drukowany może się zgubić lub ulec uszkodzeniu.

Aktywność 1: Tworzenie bloga

W zależności od liczby dostępnych komputerów uczestnicy/uczestniczki będą pracować samodzielnie lub w parach. Prowadzący musi pokazać, jak założyć konto WordPress, na których publikowane będą wpisy.

KROKI

Krok 1: Zastanów się, co chcesz pokazać na swoim blogu.

Krok 2: Przejdź do <https://wordpress.com/>, aby utworzyć konto. Podaj swój adres e-mail, nazwę użytkownika i hasło. Podaj prawidłowy adres e-mail, ponieważ będzie potrzebna jego weryfikacji w skrzynce odbiorczej: WordPress wyśle wiadomość e-mail w celu weryfikacji konta.

Krok 3: Utwórz tytuł bloga i zdecyduj o tematach i celach.

Krok 4: Wybierz bezpłatny plan.

Krok 5: Poświęć trochę czasu na napisanie czegoś, czym chcesz się podzielić na swoim blogu.

Krok 6: Dodaj nowy post.

Aktywność 2: Tworzenie podcastu

Tworzenie podcastu pozwoli uczniom postawić się w sytuacji dziennikarza lub autora podcastu. To ćwiczenie ma na celu wyjaśnienie, na czym polega przygotowanie audycji radiowej. Każdy będzie miał określoną rolę do odegrania, a wszyscy będą pracować nad wspólnym celem.

Pod koniec tej sesji zostanie wybrany temat. Warsztaty 2, 3 i 4 skupią się na narzędziach do nagrywania i technikach przeprowadzania wywiadów. Ostatni zakończy się nagraniem wywiadu.

Kroki

1. W razie potrzeby porozmawiaj o podstawach produkcji dźwięku.
2. Przeprowadź burzę mózgow, aby ustalić temat podcastu i ustalić, jak zorganizować kolejne kroki. Spróbuj wybrać coś prostego i codziennego, na przykład życie w lokalnej bibliotece lub szeroki, ale nietrywny, temat, na przykład: jak to jest być dzisiaj młodym? Możesz też wybrać bardziej konkretny temat, na przykład mistrzostwa świata, zmiany klimatu itp.
3. Uczestnicy będą musieli zdecydować o nazwie. Pokaz powinien trwać 20 minut. Czas może być krótszy, jeśli uczniów jest mało. Wszystko musi być zgrane co do sekundy!

Aktywność 2: Tworzenie podcastu

4. Na pokaz składać się będą:

- ❖ raport
- ❖ wywiad w studiu
- ❖ skrót informacji
- ❖ debata
- ❖ czas wypowiedzi prezentera

5. Wybierz losowo rolę każdego uczestnika.

6. Prowadzący kieruje postępowaniem, ale nie będzie pełnić innej określonej roli w przedstawieniu. Będą: prezenterzy, reporter, ankieterzy, dziennikarz itp.

7. Po podjęciu decyzji o temacie, ustal treść każdej części pokazu. W tym celu każdy uczeń przeprowadzi badania. Mogą podzielić się na grupy po 2 lub 3 osoby. Muszą znaleźć:

- ❖ Podmiot sprawozdawczy (w przypadku dużej liczby uczestników mogą być dwa tematy)
- ❖ Temat debaty
- ❖ Osobę do wywiadu

Aktywność 2: Tworzenie podcastu

W skrócie informacyjnym każdy może zapisać swoje pomysły. To prowadzący dziennikarz będzie decydował o tym, który chce rozwinąć. Zostaw dwie godziny na poszukiwanie przez grupy przy użyciu dostępnych zasobów: komputerów, książek, czasopism itp. Nalegaj, aby wymieniano się pomysłami, aby mogły się rozwijać. Po dwóch godzinach przedyskutujcie pomysły. Każda grupa zaproponuje swoje pomysły na raport, zaproszoną osobę (musi być realna) oraz pomysł na debatę. Uczestnicy będą bronić swoich pomysłów.

Celem uczestników jest, aby ich pomysły zostały zaakceptowane w programie. Kiedy wszyscy obronili swoje pomysły, przejdź do głosowania w celu ustalenia tematów. Na przykład: Osoba zaproszona: Osoba, która założyła organizację wspierającą ofiary molestowania seksualnego Temat: Dzień z miejscową drużyną piłkarską kobiet, skupiający się na walce z seksistowskimi uprzedzeniami w sporcie Okrągły stół: Gdzie powinniśmy wytyczyć granicę między poczuciem humoru i seksizmu?

Aktywność 2: Tworzenie podcastu

Możliwa kolejność pokazu

- ❖ Wprowadzenie/streszczenie: 1 minuta
- ❖ Krótkie informacje: 2 minuty
- ❖ Wprowadzenie do raportu: 1 minuta
- ❖ Raport: 1,5 minuty
- ❖ Prezenter przesłuchuje dziennikarza na temat raportu: 2 minuty
- ❖ Prezenter przedstawia wywiad: 30 sekund
- ❖ Wywiad: 4 minuty
- ❖ Debatę: 7 minut
- ❖ Wniosek: 1 minuta

3. Integracja i ponowne opracowanie treści cyfrowych

To jest istotne...

- Modyfikowanie, udoskonalanie, ulepszanie i integrowanie informacji i treści z istniejącym zasobem wiedzy.
- Tworzenie nowych, oryginalnych i odpowiednich treści i wiedzy.

Dlaczego jest to ważne?

Wielu obywateli korzysta z Internetu w celu zaspokojenia codziennych potrzeb informacyjnych. Dostępność i jakość wiedzy i informacji nie jest jednak oczywista w Internecie. Jeśli wiele osób wniesie wiedzę, można wygenerować nową wiedzę lub poprawić jakość już dostępnych treści. Z drugiej strony wiedza może być dostępna dla wielu ludzi. Nazywa się to wówczas „demokratyzacją wiedzy”.

Ilość informacji dostępnych w Internecie stale rośnie. Również sami internauci nieustannie tworzą nowe treści („user-generated content”). Te treści są albo tworzone wspólnie online, albo publikowane przez osoby fizyczne.

6 kroków do opłacalnego tworzenia treści cyfrowych

1. Zrozumienie kluczowych podstaw strategii dotyczącej treści cyfrowych
 - Poznaj swoje cele dotyczące treści
 - Poznaj swój współczynnik zróżnicowania treści (CDF)
 - Poznaj swoje obszary tematyczne
2. Zrozum swoich odbiorców
 - Przeprowadź badanie publiczności
 - Twórz persony odbiorców dla swojej strategii dotyczącej treści
3. Dowiedz się, jak SEO pasuje do strategii treści cyfrowych
 - Zbadaj ukierunkowane słowa kluczowe, których szuka Twój idealny kupujący

Aktywność 1: Dyskusja

Przeczytaj i omów następujące pytania:

- ❖ *Czym jest selfie?*
- ❖ *Jak często robisz selfie? Dlaczego to robisz?*
- ❖ *Jak ludzie mogą postrzegać kogoś, kto jest znany z publikowania wielu selfie?*

Aktywność 2: Zróbmy sobie selfie!

W tym ćwiczeniu nauczymy się robić najlepsze selfie. W tym celu każdy uczestnik użyje swojego telefonu i będzie musiał postępować zgodnie z poniższymi instrukcjami:

1. *Ustaw przednią kamerę tak, aby uzyskać bezpośrednie ujęcie twarzy, a nie tego, co znajduje się przed Tobą.*
2. *Pomyśl o obrazie, który chcesz dać innym i sprawdź tło. Znajdź miejsce, w którym chcesz zrobić sobie selfie i upewnij się, że wygładzisz wszystko, co trzeba, i wybierz pozę lub wypróbuj wiele pozycji, jeśli jesteś ambitny.*
3. *Weź pod uwagę światło, położenie kamery, efekty i inne istotne aspekty:*

Aktywność 2: Zróbmy sobie selfie!

- ❖ *Wytrzyj soczewkę*
 - ❖ *Pamiętaj o ustawieniu ostrości (wystarczy dotknąć wyświetlacza w miejscu, w którym chcesz ustawić ostrość)*
 - ❖ *Unikaj powiększenia (aby uniknąć pikselizacji zdjęć)*
4. *Zrób sobie selfie.*

Uczestnicy będą zachęceni do wybrania selfie, które uznają za najlepsze!

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zastrzeżenie:

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kompetencje kluczowe dla osób 50+

Kurs: Kompetencje cyfrowe

4. Prawa autorskie i licencje

To jest istotne...

- Zrozumienie, w jaki sposób prawa autorskie i licencje odnoszą się do danych, informacji cyfrowych i treści.

Znaczenie prawa autorskiego

- Prawa autorskie odnoszą się do praw, które należą do osoby, która stworzyła (lub która w inny sposób zdobyła odpowiednie prawa) dzieło (np. rysunek, zdjęcie, sztuka, artykuł, wideo, piosenka).

Licencja CC: Creative Commons License

- Licencje Creative Commons zapewniają wszystkim, od indywidualnych twórców po duże instytucje, ustandaryzowany sposób udzielania publicznego pozwolenia na korzystanie z ich twórczości zgodnie z prawem autorskim.

Dlaczego jest to ważne?

Tylko dlatego, że teksty, obrazy, grafiki itp. są łatwe do znalezienia i swobodnie dostępne w Internecie, nie znaczy że nie należą do nikogo i dlatego nie mogą być wykorzystywane zgodnie z życzeniem do własnych celów. Osoba, która stworzyła treść, nazywana jest autorem i zwykle jest także właścicielem dzieła. Utwór zapewniający minimalny stopień indywidualności i oryginalności jest określany jako twórczość intelektualna danej osoby i dlatego jest automatycznie chroniony prawem autorskim.

Tak więc prawo autorskie chroni własność (intelektualną) jednostek. Osoby kompetentne cyfrowo powinny zatem być świadome sytuacji prawnej i umieć właściwie obchodzić się z utworami tworzonymi przez innych w Internecie. Jeśli sam tworzysz treści i je upubliczniasz, wiedza o swoich prawach jako autora oraz możliwości licencjonowania własnej pracy jest niezbędna.

Rodzaje licencji

- Uznanie autorstwa-Bez utworów zależnych (CC BY-ND)

Ta licencja pozwala innym na ponowne wykorzystanie utworu w dowolnym celu, w tym komercyjnym; nie można go jednak udostępniać innym osobom w dostosowanej formie, a użytkownik musi być powiadomiony o jego autorze.

- Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne (CC BY-NC)

Ta licencja pozwala innym na modyfikację, adaptację i rozwijanie twojej pracy w sposób niekomercyjny, i chociaż ich nowe prace muszą również uwzględniać ciebie i być niekomercyjne, nie muszą udzielać informacji o autorze na swoich pracach pochodnych na tych samych warunkach.

Rodzaje licencji

- Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach (CC BY-NC-SA)

Ta licencja pozwala innym zmieniać, dostosowywać i rozwijać twoją pracę w sposób niekomercyjny, o ile uznają cię i licencjonują swoje nowe dzieła na identycznych warunkach.

- Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych (CC BY-NC-ND)

Ta licencja jest najbardziej restrykcyjną z naszych sześciu głównych licencji, pozwalając innym tylko na pobieranie twoich prac i dzielenie się nimi z innymi, o ile powiadomią o ich autorze, ale nie mogą ich w żaden sposób zmieniać ani wykorzystywać komercyjnie.

Aktywność 1: Licencje

Dorośli rysują kaktusa na kartce formatu A4 do podpisu. Ten podpis określi, jak chcieliby być znani przez swoich odbiorców (pseudonim lub coś innego). Poproś uczestników, aby własnymi słowami opisali, na co pozwoliliby, a czego nie pozwoliliby zrobić w swojej pracy. Możliwe pytania:

- *Czy pozwoliłbyś korporacji używać twojego kaktusa do reklamowania swojego produktu?*
- *Czy zgodziłbyś się, aby były wykorzystywane przez nauczycieli na lekcjach plastyki?*
- *Zgodzilibyście się, żeby zostały użyte na okładkę książki?*

Aktywność 2: Prawa autorskie

W tym ćwiczeniu przedstawisz uczestnikom pięć sytuacji. Będą musieli zdecydować w grupach, czy korzystanie z utworu w każdej sytuacji jest zgodne z prawem autorskim. Grupy z prawidłową odpowiedzią zdobywają punkt. Na koniec sprawdź sumy, aby wyłonić zwycięzcę.

Scenariusz 1: Estelle, 9 lat

Estelle pobiera zdjęcie dyni ze strony flickr.com. Fotograf zaznaczył, że zdjęcie zostało udostępnione na licencji Creative Commons CC BY-NC. Estelle modyfikuje zdjęcie, dodając ducha, a następnie publikuje je na swoim blogu, podając nazwisko oryginalnego autora.

- *Odpowiedź: Estelle może go używać, zmieniać i publikować na swoim blogu, ponieważ zacytowała nazwisko pierwotnego autora. Nie może jednak wykorzystywać zdjęcia do celów komercyjnych. Jeśli przyjmujemy za pewnik, że blog Estelle nie generuje przychodów, oznacza to, że szanuje ona prawa autorskie. Estelle nie pójdzie do więzienia.*

Aktywność: Prawa autorskie

Scenariusz 2: Paweł, 11 lat

Paweł znajduje zdjęcie wulkanu na Wikimedia. Fotograf wskazał, że zdjęcie jest objęte licencją Creative Commons CC BY-NC-SA. Przycina zdjęcie, aby użyć go jako zdjęcia banerowego na swojej nowej stronie internetowej. Dbą o to, aby dodać nazwisko autora i wskazać licencję.

- *Odpowiedź: Paweł może skopiować zdjęcie, zmienić je i użyć jako banera swojej strony internetowej, ponieważ prawidłowo zacytował nazwisko oryginalnego autora. Ponieważ nie wolno mu używać go do celów komercyjnych, przyjmujemy za pewnik, że jego strona nie generuje zysków. Aby zachować zgodność z prawami autorskimi, musi dodać CC BY-NC-SA w celu wskazania licencji innym użytkownikom. W ten sposób zdjęcie będzie rozpowszechniane na takich samych prawach, jakie zostały mu pierwotnie przyznane. Z tego powodu należy przestrzegać praw autorskich.*

Aktywność: Prawa autorskie

Scenariusz 3: Tomek, 10 lat

Tomek jest dobry w fotografii. Znalazł w sieci zdjęcie zrobione w zeszłym roku. Nie ma wzmianki o autorze ani symbolu ©. Tomek zakłada, że zdjęcie jest w domenie publicznej i że może z niego korzystać. Następnie publikuje je na swojej stronie internetowej.

- *Odpowiedź: Dzieło, które nie wskazuje licencji na prawa autorskie, nie należy automatycznie do domeny publicznej. Większość krajów jest sygnatariuszami Konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych. Konwencja ta mówi, że prawie wszystkie opublikowane prace oryginalne są chronione prawem autorskim, niezależnie od tego, czy jest o tym mowa, czy nie. Dlatego nawet jeśli strona internetowa nie wspomina dokładnie o licencjach, prawach autorskich ani symbolu ©, autor dzieła zastrzega sobie wyłączne prawo do jego drukowania, rozpowszechniania i kopiowania. Jeśli Tomek chce użyć lub zmodyfikować zdjęcie, musi uzyskać zgodę autora i uiścić opłaty, jeśli jest to wymagane.*

Aktywność: Prawa autorskie

Scenariusz 4: Magda, 9 lat

Magda znajduje na YouTube film, na którym kotka rodzi kocięta. Film jest chroniony prawem autorskim. Magda pracuje nad filmem do projektu naukowego dotyczącego kotów. W swoim projekcie wykorzystuje fragment filmu z YouTube i podaje nazwisko oryginalnego autora.

- *Odpowiedź: Film jest używany w kontekście projektu edukacyjnego. Wykorzystywana jest tylko niezbędna część filmu. Jego użycie zmieniło pierwotny kontekst i wniosło wartość dodaną do nowego kontekstu, tj. nie stanowi prostej kopii oryginału. Wspomniano o oryginalnym twórcy. Ponieważ film nie jest wyraźnie objęty licencją Creative Commons, oznacza to, że korzysta ze standardowej licencji YT. Magda może zatem wykorzystać jego część do swojego projektu. W razie potrzeby może również rozpowszechnić go w całości, ale tylko za pośrednictwem YT.*

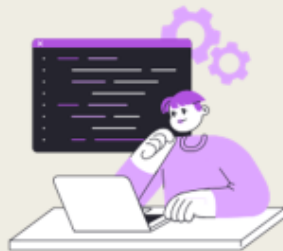
Aktywność: Prawa autorskie

Scenariusz 5: Maria, 13 lat

Maria przygotowuje cyfrowe portfolio swoich sztuk wizualnych. Zdjęcia swoich prac zamieściła na stronie głównej swojego serwisu. Aby ulepszyć prezentację, dodała do swojej witryny muzykę w tle. Dodała piosenkę Flaming Lips, która będzie odtwarzana w kółko. Wie, że piosenka jest chroniona prawem autorskim.

- **Odpowiedź:** *Utwór nie może być używany w tych warunkach. Piosenka jest używana do celów poza kontekstem edukacyjnym lub badawczym, użycie nie zmienia kontekstu utworu ani nie dodaje wartości: jest to prosta kopia oryginalnego utworu. Wykorzystanie utworu w ten sposób może spowodować straty finansowe dla właściciela praw autorskich, ponieważ jego imię i nazwisko nie jest wymienione obok dostępności utworu na stronie internetowej Marii.*

5. Programowanie

To jest istotne...

- Planowanie i opracowywanie sekwencji zrozumiałych instrukcji dla systemu komputerowego.
- Rozwiązywanie danego problemu lub wykonywanie określonych zadań.

Dlaczego programowanie jest ważne?

Nie można sobie wyobrazić dzisiejszego świata bez aplikacji, komputerów, programów, stron internetowych, smartfonów i wielu innych technologii. Zrozumienie, jak te rzeczy działają, wymaga przynajmniej podstawowej znajomości programowania i myślenia komputacyjnego jako podstawy. Wiąże się to ze zdolnością zrozumienia, że programowanie wymaga analizowania kroków rozwiązywania problemów, identyfikowania wzorców i definiowania procesów. W celu napisania kodu potrzebna jest znajomość języka programowania.

Osoby z kompetencjami cyfrowymi są w stanie zrozumieć procesy cyfrowe w systemie komputerowym lub programie i mają podstawową wiedzę na temat programowania. Myślenie komputacyjne jest ściśle związane z rzeczywistym programowaniem. Polega to na przykład na zdefiniowaniu kroków rozwiązywania problemu, które powinny odbywać się w określonej kolejności (równoległe lub sekwencyjnie). Umożliwia to jednostkom tworzenie zrozumiałych instrukcji dla programu komputerowego lub aplikacji oraz rozwiązywanie problemów cyfrowych.

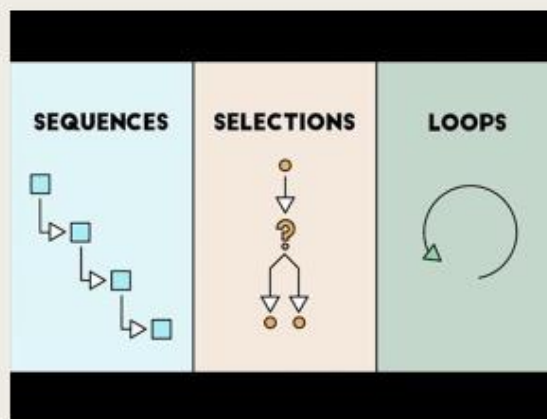
Kluczowe warunki programowania komputerowego

- > **Polecenie:** instrukcja dla komputera.
- > **Sekwencja:** sekwencja to seria działań, które są wykonywane w określonej kolejności w celu wykonania zadania.
- > **Program:** algorytm/sekwencja napisana dla komputera.
- > **Selekcja:** decyzja w programie komputerowym, kiedy program decyduje się przejść dalej na podstawie wyników zdarzenia.
- > **Pętla:** Powtórzenie bloku instrukcji w programie komputerowym.

Za całym oprogramowaniem, z którego korzystamy na co dzień, stoi kod zawierający wszelkiego rodzaju terminy i symbole. Co zaskakujące, często można go podzielić na trzy proste struktury programistyczne zwane **sekwencjami**, **selekcjami** i **pętlami**.

Sekwencje, selekcje i pętle

Jak działa program?

- Sekwencja, którą wykonujemy codziennie, jest **poranną rutyną**. Możesz się obudzić, napić się wody, wziąć prysznic, zjeść śniadanie i tak dalej. Rutyna każdego jest inna, ale wszystkie składają się z **sekwencji różnych działań**.

- **Selekcje** są nieco inne. Zamiast podążać za określoną kolejnością zdarzeń, **zadają pytanie**, aby dowiedzieć się, **którą ścieżką dalej podążać**. Powiedzmy, że idziesz umyć zęby i okazuje się, że skończyła Ci się pasta do zębów. Zapytałbyś wtedy: „Czy mam jeszcze pastę do zębów?” Jeśli odpowiedź brzmi „nie”, dodaj ją **do swojej listy zakupów**. Ale jeśli odpowiedź brzmi „tak”, wystarczy **użyć pasty do zębów**. To jest tak naprawdę wszystko, co robi selekcja: **odpowiadanie na pytanie na podstawie tego, co znajdziesz**.

Jak to działa?

*Do I have any
more toothpaste?*

- Trzecią strukturą programowania jest **pętla**. Podobnie jak selekcje, pętle zadają pytania. Jednak różnica polega na tym, że w kółko **zadają to samo pytanie, aż do zakończenia określonego zadania**.

Weźmy na przykład czynność wbijania gwoździa. Nawet jeśli nie zdajesz sobie z tego sprawy, ciągle zadajesz sobie pytanie: „Czy gwóźdź jest wbity do końca?” Kiedy odpowiedź brzmi „nie”, **ponownie wbijasz gwóźdź**. Kontynuujesz powtarzanie tego pytania, aż odpowiedź brzmi „tak”, a potem **przestajesz**. Pętle umożliwiają programistom wydajne kodowanie powtarzalnych zadań zamiast konieczności ciągłego pisania tych samych działań.

Jak to działa?

*Is the nail
all the way
in?*

NO

Te trzy struktury programistyczne same w sobie mogą wydawać się dość proste, ale w połączeniu mogą stworzyć dość złożone oprogramowanie.

Aktywność: pomyśl i przedyskutuj

Poświęć kilka minut na zastanowienie się nad działaniami lub czynnościami, które wykonujesz codziennie lub z określoną częstotliwością (np. pieczenie ciasta) i sporządź listę stwierdzeń w kolejności. Na przykład, jeśli zwykle pieczesz ciasto, jaka jest **sekwencja** stwierdzeń, które stosujesz, dopóki nie wykonasz tego zadania?

Czy mógłbyś również wspomnieć o czynności, w której powtarzany jest blok wypowiedzi (**powtórzenie**)?

Zastrzeżenie:

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Zastrzeżenie:

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Komunikacja i współpraca (na czym polega?)

- Interakcji z innymi
- Komunikacji z wykorzystaniem technologii cyfrowych
- Świadomości różnorodności kulturowej i pokoleniowej
- Udziale w życiu społecznym za pośrednictwem publicznych i prywatnych usług cyfrowych oraz aktywnego obywatelstwa.

Co oznacza obywatelstwo partycypacyjne?

- Oznacza to, że obywatel jest aktywny na różnych poziomach (lokalnym, krajowym) w rozwiązywaniu problemów społecznych, które są istotne dla społeczności, np. ucząc się, jak działają rządy lub orientując się w sprawach bieżących.

Kompetencje

1. Interakcja za pomocą technologii cyfrowych
2. Udostępnianie za pomocą technologii cyfrowych
3. Angażowanie się w obywatelstwo za pomocą technologii cyfrowych
4. Współpraca za pomocą technologii cyfrowych
5. Netykieta
6. Zarządzanie tożsamością cyfrową

1. Interakcja poprzez technologie cyfrowe (Do czego służy?)

- Aby wchodzić w interakcje za pośrednictwem różnych technologii cyfrowych.
- Aby rozumieć odpowiednie środki komunikacji cyfrowej w danym kontekście.

Przykłady

- Zrozumienie zalet i wad możliwości Internetu w zakresie debat politycznych i wymiany przesłań politycznych. Na przykład viral media.
- Znajomość portali zawodowych lub społecznościowych, takich jak Meetup, Pinterest, Flickr, LinkedIn, Blogster, Youtube i Twitter.
- Zamieszczanie artykułów w gazetach, prowadzenie bloga, udostępnianie postów w mediach społecznościowych lub aktywne uczestnictwo w profesjonalnej sieci zawodowej.

Aktywność: Organizacja informacji

Celem tego ćwiczenia jest nauczenie się organizacji informacji, które posiadamy o ludziach, miejscach i wiadomościach online. Czytając frazę, nagłówek, artykuł itp., uczestnicy będą musieli tworzyć kategorie powiązane ze słowami kluczowymi. W tym celu podziel uczestników na trzyosobowe grupy:

- Pierwsza osoba mówi jedno zdanie z poniższej listy
- Druga odpowiada tak szybko, jak to możliwe, pierwszym słowem, które przychodzi na myśl
- Trzecia zapisuje nowe słowo

Aktywność: Organizacja informacji

LISTA 1

- Shawn Mendes
- Globalne ocieplenie
- Hitler
- Donald Trump
- Paryż

LISTA 2

- Śpiąca Królowna
- Minister sprawiedliwości
- Technologia wspomaganego rozrodu
- Zagrożone gatunki
- Ptasia grypa

LISTA 3

- I Wojna Światowa
- Afryka Południowa
- Bizum
- Ryanair zwolnił w zeszłym tygodniu 900 pilotów
- Instagram

2. Udostępnianie za pomocą technologii cyfrowych (do czego służy?)

- Do udostępniania danych, informacji i treści cyfrowych innym osobom za pośrednictwem odpowiednich technologii cyfrowych,
- Do pośredniczenia w wymianie informacji,
- Do poszerzenia wiedzy na temat praktyk dotyczących odniesień do źródeł i oznaczeń.

Przykłady

- Potrafisz wyrazić opinię lub uczucia za pomocą określonego tonu podczas pisania tekstu.
- Szybkie pisanie e-maila, który przekazuje znaczenie jasno i bez nieporozumień.
- Znasz zasady współpracy cyfrowej i rozumiesz, jak koordynować projekt zespołowy.
- Jesteś zaznajomiony z różnymi cyfrowymi narzędziami do współpracy i potrafisz ich używać do pracy w grupie.

3. Angażowanie się w obywatelstwo poprzez technologie cyfrowe (Do czego służy?)

- Do uczestnictwa w życiu społecznym poprzez korzystanie z publicznych i prywatnych usług cyfrowych.
- Do poszukiwania możliwości usamodzielnienia się i obywatelstwa partycypacyjnego poprzez odpowiednie technologie cyfrowe.

Przykłady

- Do składania dokumentów online, takich jak deklaracje PIT, płacenie grzywien.
- Do załatwiania spraw bankowych.
- W celu robienia zakupów przez Internet.
- Do korzystania z Paypala.
- W celu korzystania z podpisu cyfrowego.

Aktywność: Perswazyjne reklamy

- Utwórz ulotkę/plakat lub broszurkę z wezwaniem do działania, aby przeciwstawić się cybernękaniu.
- Możesz korzystać z aplikacji takich jak Canva lub Google Drawings i tworzyć plakaty na papierze.
- Zaprezentuj wynik reszcie grupy.

Z kim rozmawiasz?

- Czy kiedykolwiek rozmawiałeś z kimś przez Internet? Z kim? Jak często?
- Jakie mogą wystąpić zagrożenia? Zrób listę i podziel się nią ze swoim partnerem.

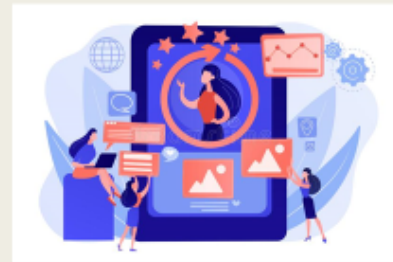

4. Tożsamość cyfrowa (do czego służy?)

Tożsamość cyfrowa to wszystkie informacje, które osoba lub organizacja posiada online. Informacje takie jak:

- Data urodzenia
- Numery identyfikacyjne
- Zdjęcia, polubienia, komentarze w mediach społecznościowych
- Zapytania

4. Tożsamość cyfrowa (dlaczego jest ważna?)

- Twoja tożsamość cyfrowa to to, co pokazujesz reszcie świata i co odróżnia Cię od innych ludzi
- Profil zawodowy może pomóc w znalezieniu pracy
- Możesz dzielić się swoimi opiniami lub pomysłami w mediach społecznościowych
- Sprzyja komunikacji pomiędzy młodymi ludźmi

Aktywność 1: Online i offline

Utwórzcie grupy po 3 lub 5 osób i przedyskutujcie:

- Czy istnieje różnica między tym, jak przedstawiasz się w Internecie, a tym, jak prezentujesz się w prawdziwym życiu?
- Zrób listę rzeczy, które robisz online, których nie zrobiłbyś twarzą w twarz.
- Zaprezentuj swoją listę grupie i zobacz, co was łączy.

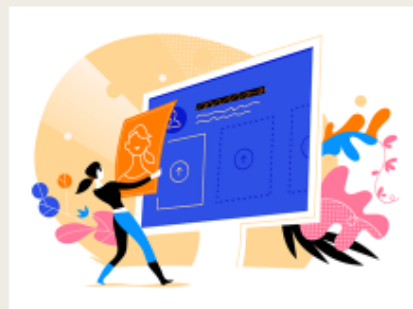

Jak poprawić swoją tożsamość cyfrową

- Pomyśl o tym, co chcesz udostępnić online
- Usuń wszystko, co sprawia, że czujesz się niekomfortowo

Rozróżnij pojęcia:

- Profesjonalny i osobisty
- Publiczny i prywatny

Aktywność 2: Dobry profil

- Na kartce papieru stwórz swój własny profil, który koncentruje się na byciu liderem w klasie/grupie.
- Możesz umieścić swoje dane osobowe, swoje umiejętności, jeśli masz jakieś doświadczenie zawodowe...
- Nie dołączaj niczego, co nie jest „profesjonalne”.
- Następnie w grupach udostępniajcie swoje profile i zdecydujcie, który z nich najbardziej Wam się podoba.
- Profil z największą liczbą głosów zostanie przedstawiony reszcie grupy.

Zastrzeżenie:

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kompetencje kluczowe dla osób 50+

Kurs: Kompetencje cyfrowe

5. Współpraca za pomocą technologii cyfrowych

- Wykorzystywanie narzędzi i technologii cyfrowych do procesów współpracy oraz do współtworzenia zasobów i wiedzy.

Komponenty:

- **Ludzie:** Musisz opracować organizację pracy i ustanowić praktyki, które zapewnią odpowiednią komunikację na temat zadań w taki sposób, aby nie wytwarzać niepotrzebnej pracy ani nie powielać swoich wysiłków.
- **Narzędzia do współpracy:** Dobór technologii oraz poziom jej opanowania przez pracowników zadecyduje o tym, czy możesz skutecznie i wydajnie współpracować cyfrowo.
- **Urządzenia:** są również ważnymi elementami cyfrowej współpracy.

Aktywność 1: Odkryj

Udaj się na oficjalną stronę: openstreetmap.org.

- Jeśli korzystasz z usługi po raz pierwszy:
 1. Utwórz konto. Możesz śledzić tę aktywność bez konta, ale nie będziesz mógł publikować swoich zmian online.
- Jeśli używasz urządzenia, na którym OsmAnd nie był wcześniej używany:
 1. Zainstaluj aplikację OsmAnd na telefonach i/lub urządzeniach, których będziesz używać podczas tych warsztatów,
 2. Pobierz mapy (patrz poniżej),
 3. Aktywuj wtyczkę OpenStreetMap Editing (patrz poniżej).
- Jeśli używasz urządzenia, na którym OsmAnd był używany wcześniej:
 1. Otwórz aplikację i sprawdź, czy mapy są aktualne.

Przeglądaj OSM

Na stronie głównej użyj paska wyszukiwania, aby znaleźć swoje miasto. Użyj przycisków + i – po prawej stronie, aby zmienić poziom powiększenia i wyświetlić różne skale:

Wszystkie informacje widoczne na mapie, każda wytyczona ulica, każdy kontur budynku zostały dodane przez użytkowników-wolontariuszy. To właśnie ci ludzie tworzą społeczność OSM. Możliwe jest również wniesienie wkładu do bazy danych bez weekendowych wycieczek, na przykład poprzez dodanie prostych informacji o miejscu za pomocą smartfona, tabletu lub komputera. Tym właśnie zajmiemy się podczas tych warsztatów. Ten arkusz pokaże Ci, jak dodawać informacje do OSM, aby każdy mógł je przeglądać i edytować. Ponieważ Internet nie zna granic, dodane informacje może przeglądać każdy, niezależnie od tego, gdzie się znajduje.

Aktywność 2: Wnieś wkład w Wikipedię

Możesz przyczynić się do tworzenia Wikipedii poprzez:

- Korektę artykułów
- Ilustrację artykułów
- Stylowanie artykułów
- Wydawanie recenzji

Aby wykonać tę czynność, musisz:

- Przeprowadzić badania na temat, który lubisz.
- Upewnić się, że informacje są wiarygodne.
- Zapytać partnerów o opinię.
- Współtwórz Wikipedię!

Netykieta

- Aby być świadomym norm behawioralnych i know-how podczas korzystania z technologii cyfrowych i interakcji w środowiskach cyfrowych.
- Aby dostosowywać strategie komunikacji do konkretnych odbiorców i być świadomym różnorodności kulturowej i pokoleniowej w środowiskach cyfrowych.

Przykłady

1. Unikaj publikowania podlegających lub obraźliwych komentarzy w Internecie.
2. Szanuj prywatność innych osób, nie udostępniając danych osobowych, zdjęć ani filmów, których inna osoba może nie chcieć publikować online.
3. Nigdy nie spamuj innych, wysyłając duże ilości niechcianych wiadomości e-mail.
4. Wykaż się sportową postawą podczas grania w gry online, niezależnie od tego, czy wygrasz, czy przegrywasz.
5. Nie przeklinaj ani nie używaj obraźliwego języka.
6. Unikaj odpowiadania na negatywne komentarze bardziej negatywnymi komentarzami. Zamiast tego przerwij błędne koło pozytywnym postem.
7. Podziękuj innym, którzy pomagają Ci online.

Aktywność: Zachowanie w Internecie

Jesteśmy narażeni na wszelkiego rodzaju treści online, niektóre z nich zawierają negatywne wiadomości, które promują złe zachowanie.

- Czy ty (lub ktoś, kogo znasz) widziałeś, jak ktoś jest negatywny w Internecie? Jakie były twoje odczucia?
- Czy ty (lub ktoś, kogo znasz) kiedykolwiek doświadczyłeś przypadkowego aktu życzliwości w sieci? Jakie były twoje odczucia?
- Jakie proste działania możemy podjąć, aby zamienić negatywne interakcje w pozytywne?

Gra karciana

Będziemy mieli różne karty z komentarzami, a uczniowie muszą podzielić karty na trzy kategorie:

- Komentarze w pozytywnym tonie
- Komentarze w negatywnym tonie
- Komentarze z dwuznacznym tonem zależnym od kontekstu

Następnie, po posortowaniu komentarzy, podzielą się swoimi przemyśleniami na następujące tematy:

- który z trzech komentarzy ma największą liczbę różnych interpretacji,
- które z trzech komentarzy są najbardziej podatne na konflikt, jeśli zostaną źle zinterpretowane,
- Na koniec zastanówcie się nad różnymi możliwymi interpretacjami każdego komentarza.

Gra karciana

1. Widziałeś jego ubranie?
2. Nie mogę w to uwierzyć!
3. Ona jest dziwna.
4. Co myślałeś?
5. Dzisiejszy dzień był niesamowity :)
6. Hmm...
7. Nie jestem pewien.
8. To szaleństwo!
9. Nie lubię go.
10. Co za frajer.
11. Jest świetną przyjaciółką.
12. Jestem rozczarowany.
13. To do niego niepodobne...

Zarządzanie tożsamością cyfrową

- Tworzenie jednej lub wielu tożsamości cyfrowych i zarządzanie nimi.
- Aby móc chronić własną reputację i radzić sobie z danymi wytwarzanymi za pomocą cyfrowych narzędzi, środowisk i usług.

Jak możesz pomóc chronić swoją tożsamość cyfrową?

- Ogranicz udostępnianie swoich numerów osobistych (ubezpieczenia, PESEL)
- Używaj silnych i unikalnych haseł na każdym ze swoich kont internetowych
- Nie używaj niezabezpieczonych stron internetowych
- Nie udostępniaj swoich danych logowania innym osobom
- Niszcz dokumenty zawierające dane osobowe przed wyrzuceniem
- Nie korzystaj z publicznych lub niezabezpieczonych sieci Wi-Fi
- Przejrzyj uprawnienia i politykę prywatności
- Regularnie aktualizuj swoje oprogramowanie

Aktywność: Utwórz tożsamość cyfrową

- Każdy członek grupy będzie musiał stworzyć własną tożsamość cyfrową. W tym celu należy wypełnić puste pola dokumentu znajdującego się w załączniku. Każdemu uczestnikowi zostanie wręczony pusty arkusz tożsamości cyfrowej (w załączniku). Jeśli jest wystarczająco dużo czasu, uczestnicy będą mogli dołączyć więcej zdjęć lub narysować obrazy, aby wyjaśnić co jeszcze mogą dodać do swojej marki.
- Pamiętaj, że nie muszą podawać prawdziwych informacji; rzeczy, które zamieszczają, mają sprawić, że będą rozpoznawalni w Internecie, jednak musi być zachowana pewna logika w informacjach.
- Podkreśl, że liczy się rozpoznawalność, a podawanie prawdziwych informacji niesie ze sobą ryzyko. Osoby online mogą wykorzystywać Twoje dane osobowe, aby podszywać się pod Ciebie. Nazywamy to kradzieżą tożsamości. Marki i firmy mogą również zbierać informacje o Tobie w celu dopasowywania reklam i produktów!
- Kiedy skończą, pozwól im zaprezentować swoje wirtualne tożsamości. Zapytaj ich, czy chcą uwzględnić lub pominąć prawdziwe informacje.

Przykład

- To jest przykład prostego arkusza, ale musiałbyś dodać więcej rzeczy, takich jak:
- Opis wyglądu
- Zainteresowania
- Ulubione przedmioty w szkole
- Cechy charakteru

MY IDENTITY CARD

NAME: _____
SURNAME: _____
DATE OF BIRTH: ____-____-____
TOWN: _____
COUNTRY: _____

Zastrzeżenie:

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zastrzeżenie: Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

UZNANIE AUTORSTWA–UŻYCIE NIEKOMERCYJNE–NA TYCH SAMYCH WARUNKACH (CC BY–NC–SA)

Ta licencja pozwala innym remiksować, dostosowywać i budować na tym utworze w sposób niekomercyjny, pod warunkiem, że przypisują nam i udzielają licencji na swoje nowe dzieła na identycznych warunkach.

